

ปีที่ 22 ฉบับที่ 85
ประจำเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2569
ISSN : 1905 - 0992

วารสาร

เศรษฐกิจอุตสาหกรรม

INDUSTRIAL ECONOMICS JOURNAL

เรื่องเด่นประจำฉบับ

๕ จับสัญญาณการเปลี่ยนผ่าน
โครงสร้างอุตสาหกรรมใหม่
ผ่านข้อมูลการเปิด-ปิดโรงงาน ๗

บทความพิเศษ

- เมื่อสัตว์เลี้ยงคือคนในครอบครัว:
เจาะลึกความสำเริงอาหารสัตว์เลี้ยงไทย
ในยุค Pet Humanization
- โลจิสติกส์ 5.0 การผสานเทคโนโลยีอัจฉริยะ
สู่อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน

นานาสาระ

- การยกระดับภาคอุตสาหกรรม
ของประเทศไทย ด้วยเทคโนโลยี IIoT

เกร็ดความรู้คู่อุตสาหกรรม

- อังกฤษและอูมาเราะห์ :
โอกาสของอุตสาหกรรมไทยในตลาดมุสลิม

CONTENTS

ปีที่ 22 ฉบับที่ 85 ประจำเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2569

3 เรื่องเด่นประจำฉบับ

จับสัญญาณการเปลี่ยนผ่าน
โครงสร้างอุตสาหกรรมใหม่
ผ่านข้อมูลการเปิด-ปิดโรงงาน

12 บทความพิเศษ สศอ.

- ▶ เมื่อสัตว์เลี้ยงคือคนในครอบครัว:
เจาะลึกความสำเร็จอาหารสัตว์เลี้ยงไทย
ในยุค Pet Humanization
- ▶ โลจิสติกส์ 5.0 การผสานเทคโนโลยีอัจฉริยะ
สู่อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน

20 สัมภาษณ์พิเศษ

นายจักรพันธ์ เค้นดวงบริพันธ์
ผู้อำนวยการกองสารสนเทศ
และดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

26 ภาวะแนวโน้มเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

สรุปดัชนีอุตสาหกรรมไทย ไตรมาส 2/2569

30 นานาสาระ

การยกระดับภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทย
ด้วยเทคโนโลยี IIoT

34 เกร็ดความรู้อุตสาหกรรม

อัญญ์และอุมเราะห์ :
โอกาสของอุตสาหกรรมไทยในตลาดมุสลิม

39 รอบรู้อุตสาหกรรม

ภาพกิจกรรมการดำเนินงานที่ผ่านมา

45 OIE Business Indicator

- ▶ การส่งออก – นำเข้า สินค้าอุตสาหกรรมไทย
- ▶ The Early Warning System of
Industrial Economic
- ▶ ดัชนีชี้นำเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
(PMI)

บรรณาธิการแถลง

สวัสดีท่านผู้อ่านทุกท่าน วารสารเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
ฉบับที่ 85 ประจำเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2569 นำเสนอเรื่องเด่น
“จับสัญญาณการเปลี่ยนผ่านโครงสร้างอุตสาหกรรมใหม่ผ่านข้อมูล
การเปิด-ปิดโรงงาน”

ในส่วนขอบทความพิเศษนำเสนอเรื่อง “เมื่อสัตว์เลี้ยงคือ
คนในครอบครัว: เจาะลึกความสำเร็จอาหารสัตว์เลี้ยงไทย ในยุค
Pet Humanization” และเรื่อง “โลจิสติกส์ 5.0 การผสาน
เทคโนโลยีอัจฉริยะสู่อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน”

สัมภาษณ์พิเศษพบกับ นายจักรพันธ์ เค้นดวงบริพันธ์
ผู้อำนวยการกองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ต่อดัวย นานาสาระ “การยกระดับภาคอุตสาหกรรมของ
ประเทศไทย ด้วยเทคโนโลยี IIoT” และ เกร็ดความรู้คู่อุตสาหกรรม
“อัญญ์และอุมเราะห์ : โอกาสของอุตสาหกรรมไทยในตลาดมุสลิม”

แล้วพบกันใหม่อีกครั้งกับวารสารฯ ฉบับหน้าค่ะ

ด้วยความปรารถนาดี
บรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

ศุภกิจ บุญศิริ

ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

นรณ สุขสมาน

รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ณิรดา วิสุทธิชาติธาดา

รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

อนุวัตร จุลินทร

ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ระหว่างประเทศ

วิลาวัลย์ ดำจตุ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการขึ้นและเตือนภัย

ภาคอุตสาหกรรม

สมานลักษณ์ ตันพิกุล

ผู้เชี่ยวชาญด้านการเพิ่มความสามารถ

ในการแข่งขันภาคอุตสาหกรรม

บรรณาธิการบริหาร

ศุภิดา เสมอมีสุข

เลขาธิการกรม

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

กองบรรณาธิการ

อนุชิต บุญจันทร์คง

วรณารม มีภูมิรู้

อัมพร สุวรรณรัตน์

ปัญชาน ศรีสังข์

นเรศ กิจจาพัฒน์พันธ์

อภิษฎา บุญกลิ่น

สิริศา นิธิโสหา

บุญอนันต์ เศวตสิทธิ์

ปริญญญา มั่งคั่ง

คันสนีย์ กาญจนวิริย

พลอยปวีณ์ ชุ่มชาติ

ข้อความที่ปรากฏในวารสารเป็นทัศนะส่วนตัวของผู้เขียน

หากต้องการนำข้อเขียนหรือบทความ ไปตีพิมพ์ เผยแพร่
หรือเพื่อประโยชน์อื่นใด กรุณาติดต่อกองบรรณาธิการ

จับสัญญาณการเปลี่ยนผ่าน โครงสร้างอุตสาหกรรมใหม่ ผ่านข้อมูลการเปิด-ปิดโรงงาน

กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

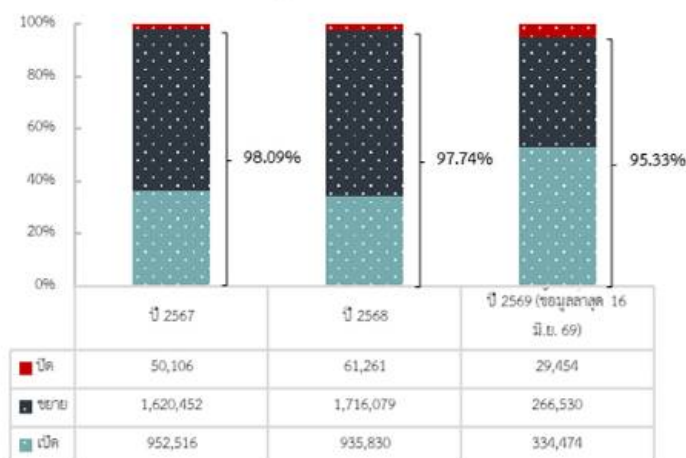
ในช่วงที่ผ่านมา หลายภาคส่วนได้ให้ความสนใจและแสดงออกถึงความกังวลของสถานการณ์การปิดโรงงานที่อาจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และมองว่าอาจเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศได้ อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ความเป็นจริงอาจมีความสอดคล้องหรือความแตกต่างจากข้อกังวลข้างต้น ดังนั้น เพื่อให้ภาคอุตสาหกรรมได้เห็นถึงข้อมูลที่ชัดเจนในเรื่องดังกล่าว สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) ในฐานะหน่วยงานชั้นนำทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศจึงได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลสำคัญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดทำบทวิเคราะห์เชิงลึกเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับสถานการณ์การเปิด-ปิดโรงงาน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะสำหรับการใช้ข้อมูลการเปิด-ปิดโรงงานเพื่อประกอบการตัดสินใจในเชิงนโยบายต่อไป

ผลดังกล่าวสะท้อนว่า โดยภาพรวมการเปิดและขยายโรงงานยังสร้างแรงส่งทางเศรษฐกิจผ่านการลงทุนและการจ้างงาน ได้มากกว่าผลกระทบจากการปิดโรงงาน และชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของจำนวนโรงงานในช่วงดังกล่าวไม่ควรตีความว่าเป็นการหดตัวของภาคอุตสาหกรรมโดยรวม แต่ควรพิจารณาร่วมกับมิติด้านเงินทุนและการจ้างงานเพื่อสะท้อนทิศทางการเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมได้อย่างรอบด้าน ทั้งนี้ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1 และรูปที่ 2

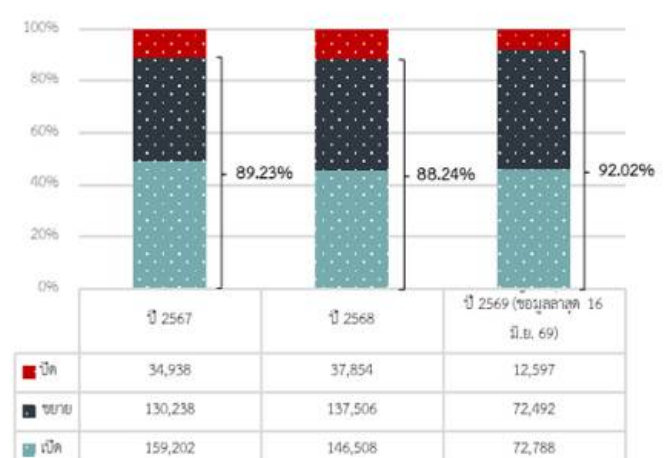
ตารางที่ 1 ข้อมูลการเปิด-ขยาย-ปิดโรงงานสะสมรายปี

ดำเนินการ	ปี 2567			ปี 2568			ปี 2569 (ข้อมูลล่าสุด ม.ค.-มี.ย.69)		
	จำนวนโรงงาน	เงินทุน (ล้านบาท)	แรงงาน	จำนวนโรงงาน	เงินทุน (ล้านบาท)	แรงงาน	จำนวนโรงงาน	เงินทุน (ล้านบาท)	แรงงาน
เปิด	2,611	952,516	159,202	2,475	935,830	146,508	1,065	334,474	72,788
ขยาย	1,775	1,620,452	130,238	1,592	1,716,079	137,506	612	266,530	72,492
ปิด	1,247	50,106	34,938	1,257	61,261	37,854	373	29,454	12,597

สัดส่วนผลกระทบด้านเงินทุนจากการเปิด-ปิดโรงงาน ปี 2567-69

สัดส่วนผลกระทบด้านแรงงานจากการเปิด-ปิดโรงงาน ปี 2567-69

รูปที่ 2 สัดส่วนผลกระทบด้านเงินทุนและแรงงาน จากการเปิด-ขยาย-ปิดโรงงานปี 2567 - 2569

3 กลุ่มอุตสาหกรรมดั้งเดิมที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันต่ำเริ่มส่งสัญญาณการปิดตัวสูงขึ้น

จากข้อมูลการเปิด-ปิดโรงงาน จำแนกตามการจัดกลุ่มโรงงานใน 21 หมวดอุตสาหกรรมสำคัญของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ในช่วงปี 2567 – 2568 พบว่า อุตสาหกรรมบางกลุ่มมีจำนวนโรงงานปิดตัวมากกว่าการเปิดโรงงานใหม่ โดยพิจารณาจากสัดส่วนการปิดต่อการเปิดโรงงานใหม่ ซึ่งหากมีค่ามากกว่า 1.00

สะท้อนว่าอุตสาหกรรมกลุ่มดังกล่าวมีแนวโน้มการปิดตัวมากกว่าการเปิดโรงงานใหม่ และอาจสะท้อนถึงความเปราะบางของอุตสาหกรรม รายละเอียดแสดงในรูปที่ 3 ทั้งนี้ กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการปิดต่อการเปิดโรงงานใหม่สูงสุด 5 อันดับ ได้แก่

รูปที่ 3 สัดส่วนการปิด/เปิดโรงงาน และเงินทุนจากการปิด-เปิดโรงงานปี 2567-2568

1) ผลิตภัณฑ์จากพืช (Basic Agro-Industry)

อาทิ การอบพืชผลทางการเกษตร การบด/ป่น/ย่อยส่วนต่าง ๆ ของพืชผลทางการเกษตร การคัดแยกขนาดหรือคุณภาพของผลิตผลทางการเกษตร โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์จากพืชมีสัดส่วนการปิดต่อการเปิดโรงงานสะสมสูงสุดอยู่ที่ 1.92

2) ยางและผลิตภัณฑ์ยาง (Rubber products)

อาทิ การผลิตยางนอกหรือยางในสำหรับยานพาหนะ การหั่น/ผสม/รีด/ตัดแผ่นยางธรรมชาติ การทำยางแผ่นรมควัน การทำยางเครป ยางแท่ง ยางน้ำ โดยกลุ่มยางและผลิตภัณฑ์ยางมีสัดส่วนการปิดต่อการเปิดโรงงานสะสมอยู่ที่ 1.62

3) เครื่องเรือนหรือเครื่องตกแต่งในอาคารจากไม้ แก้ว ยาง หรือโลหะอื่นๆ (Furniture & Fixture)

อาทิ การผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ ประติมากรรม หน้าต่าง โดยกลุ่มเครื่องเรือนหรือเครื่องตกแต่งในอาคารฯ มีสัดส่วนการปิดต่อการเปิดโรงงานสะสมอยู่ที่ 1.13

4) เครื่องแต่งกายยกเว้นรองเท้า (Wearing Apparel)

อาทิ การตัดเย็บเสื้อผ้า ผ้าขนหนู โดยกลุ่มเครื่องแต่งกายยกเว้นรองเท้ามีสัดส่วนการปิดต่อการเปิดโรงงานสะสมอยู่ที่ 1.11

5) หนังสัตว์และผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์ (Leather products & Footwear)

อาทิ การผลิตรองเท้าหรือชิ้นส่วนของรองเท้า การผลิตไฟเบอร์กลาส การผลิตพรมหรือเครื่องใช้จากหนังสัตว์ หรือขนสัตว์ โดยกลุ่มผลิตหนังสัตว์และผลิตภัณฑ์จากหนังสัตว์มีสัดส่วนการปิดต่อการเปิดโรงงานสะสมอยู่ที่ 1.00

4 กลุ่มอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีศักยภาพและกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง มีแนวโน้มการเปิดโรงงานใหม่หรือขยายโรงงานใหม่เพิ่มขึ้น

จากข้อมูลการเปิด-ปิดโรงงาน จำแนกตามการจัดกลุ่มโรงงานใน 21 หมวดอุตสาหกรรมสำคัญของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ในช่วงปี 2567 – 2568 พบว่า อุตสาหกรรมบางกลุ่มมีจำนวนโรงงานเปิดใหม่มากกว่าการปิดโรงงาน โดยพิจารณาจากสัดส่วนการเปิดโรงงานใหม่ต่อการปิดโรงงาน ซึ่งหากมีค่ามากกว่า 1.00

สะท้อนว่าอุตสาหกรรมกลุ่มดังกล่าวมีแนวโน้มการเปิดโรงงานใหม่มากกว่าการปิดโรงงาน และอาจสะท้อนถึงการขยายตัวของกิจกรรมการลงทุนในอุตสาหกรรมกลุ่มดังกล่าว รายละเอียดแสดงในรูปที่ 4 ทั้งนี้ กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการเปิดโรงงานใหม่ต่อการปิดโรงงานสูงสุด 5 อันดับ ได้แก่

▲ รูปที่ 4 สัดส่วนการเปิด/ปิดโรงงาน และเงินทุนจากการเปิด-ปิดโรงงานปี 2567-2568

1) เครื่องดื่ม (Beverage)

อาทิ การทำน้ำดื่ม การทำเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ การทำเบียร์ โดยกลุ่มเครื่องดื่มมีสัดส่วนการเปิดต่อการปิดโรงงานสะสมสูงสุดอยู่ที่ 4.42

2) กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ (Paper & Paper products)

อาทิ การผลิตภาชนะบรรจุจากกระดาษทุกชนิดหรือแผ่นกระดาษไฟเบอร์ (Fiberboard) การฉาบ ขัดมัน หรือทากาวกระดาษหรือกระดาษแข็ง หรือการอัดกระดาษหรือกระดาษแข็งหลายชั้น โดยกลุ่มกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษมีสัดส่วนการเปิดต่อการปิดโรงงานสะสมอยู่ที่ 4.00

3) เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ (Electrical Machinery and Supplies)

อาทิ ประกอบหรือซ่อมแซมเครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นตัวกึ่งนำ การทำหลอดไฟฟ้า สายเคเบิลหุ้มฉนวน โดยกลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์มีสัดส่วนการเปิดต่อการปิดโรงงานสะสมอยู่ที่ 2.60

4) ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม (Petroleum products)

อาทิ ผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม ถ่านหิน หรือลิกไนต์ โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียมมีสัดส่วนการเปิดต่อการปิดโรงงานสะสมอยู่ที่ 2.59

5) อาหาร (Food)

อาทิ การทำน้ำแข็ง การทำอาหารหรือเครื่องดื่มจากผัก พืช หรือผลไม้ การทำผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปจากเนื้อสัตว์ การทำอาหารสำเร็จรูปสำหรับเลี้ยงสัตว์ โดยอาหารมีสัดส่วนการเปิดต่อการปิดโรงงานสะสมอยู่ที่ 2.18

5 สถานการณ์ล่าสุดการเปิด ขยาย และปิดโรงงานในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2569 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

ภาพรวมสถานการณ์การเปิด ขยาย และปิดโรงงานในช่วงเดือนมกราคม – มิถุนายน 2569 จากฐานข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรมของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม พบว่า การเปิดโรงงานยังมีแนวโน้มสูงกว่าการปิดโรงงานในทุกมิติ โดยมีจำนวนการเปิดและขยายโรงงานสะสมมากกว่าการปิดโรงงาน 1,304 แห่ง ขณะที่มูลค่าการลงทุนของการเปิดและขยายโรงงานสูงกว่ามูลค่าการลงทุนของการปิดโรงงาน 571,549 ล้านบาท และจำนวนแรงงานจากการจ้างงานใหม่สูงกว่าจำนวนแรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการปิดโรงงาน 132,683 คน สะท้อนว่าในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2569 การเปิดและขยายโรงงานยังมีส่วนสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการจ้างงานภาคอุตสาหกรรมมากกว่าการปิดโรงงาน

5.1 การเปิดโรงงานในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2569 (มกราคม - มิถุนายน 2569)

ภาพรวมช่วงครึ่งปีแรกของปี 2569 มีการเปิดตัวของโรงงาน จำนวน 1,065 แห่ง มีมูลค่ารวม 334,473.51 ล้านบาท และส่งผลให้เกิดการจ้างแรงงานจำนวน 72,788 คน โดยส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมในกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะ กลุ่มอาหาร และกลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมย่อยที่มีมูลค่าการเปิดโรงงานสูงสุด 5 อันดับ มีดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อมูลการเปิดโรงงานในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2569 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

อันดับ	หมวด	ชื่อหมวด	กลุ่มอุตสาหกรรม	เงินทุน (ล้านบาท)	โรงงานเปิด (แห่ง)	แรงงาน (คน)
1	77 (2)	การทำชิ้นส่วนพิเศษ หรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์ หรือรถพ่วง	ยานพาหนะและอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ (Transport Equipment)	36,665.36	76	7,592
2	74 (5)	การทำหม้อเก็บพลังงานไฟฟ้า หรือหม้อกำเนิดพลังงานไฟฟ้า	เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ (Electrical Machinery and Supplies)	35,891.96	10	2,675
3	12 (2)	การคั่ว บด หรือป่นกาแฟ หรือการทำกาแฟ	อุตสาหกรรมอาหาร (Food)	33,739.24	1	595
4	72	ผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์	เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ (Electrical Machinery and Supplies)	27,617.81	42	8,065
5	71	ผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องจักร เฉพาะที่ใช้ไฟฟ้า	เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ (Electrical Machinery and Supplies)	22,821.24	27	9,270

5.2 การขยายโรงงานในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2569 (มกราคม - มิถุนายน 2569)

ภาพรวมช่วงครึ่งปีแรกของปี 2569 มีการขยายโรงงาน จำนวน 612 แห่ง มีมูลค่ารวม 266,530.22 ล้านบาท และส่งผลให้เกิดการจ้างแรงงานจำนวน 72,492 คน โดยส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมในกลุ่มผลิตเครื่องจักร และเครื่องกล กลุ่มการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานความร้อน เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ และกลุ่มยานพาหนะและอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมย่อยที่มีมูลค่าการเปิดโรงงานสูงสุด 5 อันดับ มีดังนี้

ตารางที่ 3 ข้อมูลการขยายโรงงานในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2569 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

อันดับ	หมวด	ชื่อหมวด	กลุ่มอุตสาหกรรม	เงินทุน (ล้านบาท)	โรงงานเปิด (แห่ง)	แรงงาน (คน)
1	69	ผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องคำนวณ เครื่องทำบัญชี	ผลิตเครื่องจักร และเครื่องกล (Machinery)	43,359.58	2	8,591
2	88 (2)	การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานความร้อน	การผลิตอื่นๆ (Other Manufacturing Industries)	39,936.70	3	87
3	72	ผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์	เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ (Electrical Machinery and Supplies)	39,015.94	12	17,569
4	77 (2)	การทำชิ้นส่วนพิเศษ หรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์ หรือรถพ่วง	ยานพาหนะและอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ (Transport Equipment)	23,145.97	8	5,997
5	77 (1)	การสร้างประกอบดัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือ รถพ่วง	ยานพาหนะและอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ (Transport Equipment)	19,626.23	8	2,943

5.3 การปิดโรงงานในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2569 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

ภาพรวมช่วงครึ่งปีแรกของปี 2569 มีการปิดตัวของโรงงานจำนวน 373 แห่ง มีมูลค่าการปิดโรงงานรวม 29,454.48 ล้านบาท และส่งผลกระทบต่อแรงงานจำนวน 12,597 คน โดยกลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องดื่ม หมวดการผลิตเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์มีการปิดโรงงานคิดเป็นมูลค่าสูงสุด 13,791.50 ล้านบาท เนื่องจากมีโรงงานขนาดใหญ่ปิดตัวลง

ในขณะที่หมวดอุตสาหกรรมการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์มีจำนวนโรงงานที่ปิดตัวลงสูงที่สุดเป็นจำนวน 27 แห่ง เนื่องจากการได้รับการยกเว้นไม่เข้าข่ายเป็นโรงงานอุตสาหกรรมตามกฎหมายกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2567 สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมย่อยที่มีมูลค่าการปิดตัวสูงสุด 5 อันดับ มีดังนี้

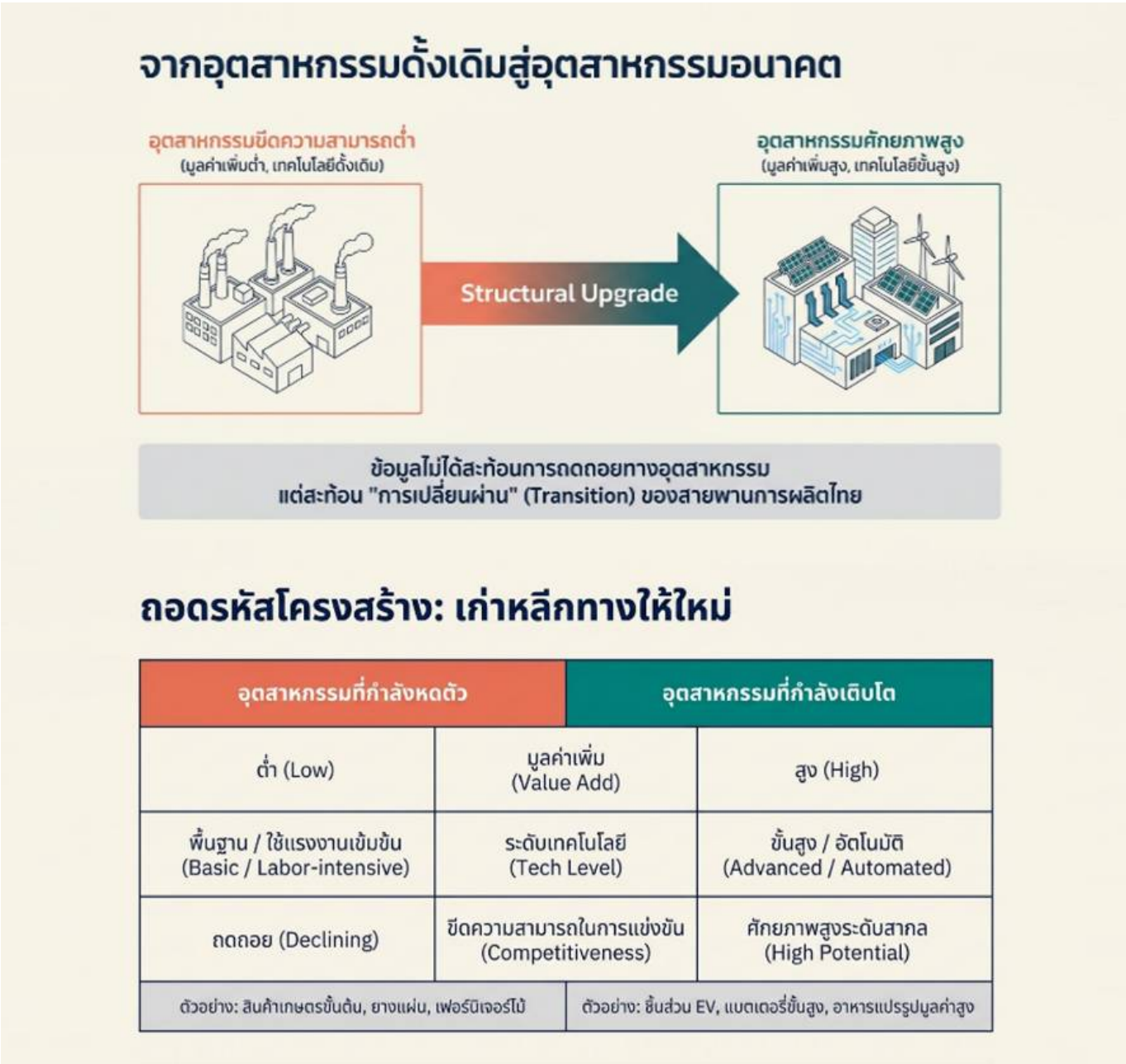
ตารางที่ 4 ข้อมูลการปิดโรงงานในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2569 (มกราคม-มิถุนายน 2569)

อันดับ	หมวด	ชื่อหมวด	กลุ่มอุตสาหกรรม	เงินทุน (ล้านบาท)	โรงงานปิด (แห่ง)	แรงงาน (คน)	เหตุผลในการปิดโรงงาน
1	20 (2)	การผลิตเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	เครื่องดื่ม (Beverage)	13,791.50	2	899	ต้องการเลิกการประกอบกิจการโรงงาน
2	88 (1)	การผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ยกเว้นที่ติดตั้งบนหลังคา ดาดฟ้า	การผลิตอื่นๆ (Other Manufacturing Industries)	2,339.68	27	154	ได้รับการยกเว้นไม่เข้าข่ายเป็นโรงงานอุตสาหกรรมตามกฎหมายกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2567
3	22 (3)	การฟอกย้อมสี หรือแต่งสำเร็จด้ายหรือสิ่งทอ	สิ่งทอ (Textile)	1,182.90	1	340	ผู้ประกอบการประสบปัญหาด้านการเงิน
4	72	ผลิต ประกอบ ดัดแปลง หรือซ่อมแซมเครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์	เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ (Electrical Machinery and Supplies)	1,169.31	3	468	หยุดการผลิต/เศรษฐกิจไม่ดี
5	77 (2)	การทำชิ้นส่วนพิเศษ หรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์ หรือรถพ่วง	ยานพาหนะและอุปกรณ์ รวมทั้งการซ่อมยานพาหนะและอุปกรณ์ (Transport Equipment)	1,168.80	7	287	ต้องการเลิกการประกอบกิจการโรงงาน/ธุรกิจขาดทุนต่อเนื่อง

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1) ข้อมูลการเปิด-ปิดโรงงานไม่ได้สะท้อนการถดถอยของภาคอุตสาหกรรม แต่สะท้อน “การเปลี่ยนผ่านไปสู่โครงสร้างอุตสาหกรรมใหม่ (Structural Upgrade)” โดยข้อมูลชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างการผลิตของไทยกำลังปรับเปลี่ยนไปสู่อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มและศักยภาพในการแข่งขันสูงขึ้น กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการปิดโรงงานสูงกว่าการเปิดโรงงาน ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมดั้งเดิมหรืออุตสาหกรรมที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันจำกัด และมีมูลค่ากิจการหรือมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ไม่สูงมาก อาทิ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์จากพืช อุตสาหกรรมยาง และผลิตภัณฑ์ยาง และอุตสาหกรรมเครื่องเรือนและเฟอร์นิเจอร์

ในทางกลับกันกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการเปิดโรงงานใหม่สูงกว่าการปิดโรงงาน และมีมูลค่าการลงทุนและการจ้างงานในระดับสูง ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต หรือเป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขัน อาทิ อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์ และอุตสาหกรรมปิโตรเลียม สะท้อนให้เห็นถึงการเคลื่อนย้ายทรัพยากร โดยเฉพาะเงินทุนและแรงงานจากอุตสาหกรรมดั้งเดิมไปสู่อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นสัญญาณของการปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรมมากกว่าการถดถอยโดยรวม

2) การบูรณาการข้อมูลและสร้างระบบนิเวศข้อมูล
อุตสาหกรรมแห่งอนาคต (Future Industrial Data Ecosystem) เป็นกลไกสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก เพื่อสะท้อนข้อเท็จจริงและพลวัตที่เกิดขึ้นกับภาคอุตสาหกรรมไทย ซึ่งกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การมีข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อมโยงกันในมิติสำคัญ จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการติดตามประเมิน และรับมือกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ตัวอย่างเช่น การวิเคราะห์สถานการณ์การเปิด-ปิดโรงงาน หากพิจารณาเฉพาะจำนวนโรงงานที่เปิดและปิด อาจนำไปสู่การตีความว่าภาคอุตสาหกรรมกำลังเข้าสู่ภาวะถดถอย แต่หากบูรณาการข้อมูลในมิติอื่นร่วมด้วย อาทิ มูลค่าเงินลงทุนและจำนวนแรงงานที่ได้รับผลกระทบ จะช่วยให้เห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจมิได้สะท้อนการหดตัวของภาคอุตสาหกรรมเพียงอย่างเดียว แต่เป็นส่วนหนึ่งของการปรับเปลี่ยนและจัดระเบียบโครงสร้างอุตสาหกรรม เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก โดยอาจเกิดการถ่ายเทของเงินทุนและแรงงานจากอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำไปสู่อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงและมีศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น

นอกจากนี้ ภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับคุณภาพของการลงทุนมากกว่าปริมาณการเปิดโรงงาน โดยอุตสาหกรรมบางกลุ่มแม้มีจำนวนโรงงานเปิดใหม่ลดลง แต่กลับมีมูลค่าเงินลงทุนรวมและการจ้างงานเพิ่มขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและการยกระดับคุณภาพของการลงทุน ดังนั้น การเชื่อมโยงข้อมูลการเปิด-ปิดโรงงานเข้ากับข้อมูลเศรษฐกิจและดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้อง จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ได้ครอบคลุมมากขึ้นว่าปัจจัยใดส่งผลต่อการเปิด-ปิดโรงงานทั้งทางตรงและทางอ้อม และนำไปสู่การกำหนดนโยบาย มาตรการช่วยเหลือ และแนวทางการปรับตัวของภาคอุตสาหกรรมได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ

3) การพิจารณาจำนวนโรงงานที่มีการปิดกิจการ
ควรคำนึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดและหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลโรงงาน เนื่องจากการปรับปรุงกฎหมายบางประการอาจส่งผลให้กิจการบางประเภทได้รับการยกเว้นหรือไม่เข้าข่ายเป็น “โรงงานอุตสาหกรรม” ตามนิยามที่กำหนด ส่งผลให้จำนวนโรงงานในฐานข้อมูลลดลง โดยไม่ได้หมายความว่าผู้ประกอบการยุติการดำเนินงานกิจการจริง ทั้งนี้ การลดลงของจำนวนโรงงานจาก การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงควรแยกออกจากการปิดกิจการที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจหรือปัจจัยทางธุรกิจ เพื่อให้การวิเคราะห์สถานการณ์ภาคอุตสาหกรรมสะท้อนข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้อง

ตัวอย่างที่สำคัญ ได้แก่ **การปรับปรุงกฎกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2567** ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 โดยมีการยกเลิกประเภทหรือชนิดของโรงงานผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ที่ติดตั้งบนหลังคา ดาดฟ้า หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของอาคาร ซึ่งเดิมอยู่ในโรงงานลำดับที่ 88 (1) ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวงกำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน พ.ศ. 2563 ออกจากการเป็นโรงงานตามกฎหมาย ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานในฐานข้อมูลจากกรณีดังกล่าว จึงควรได้รับการพิจารณาแยกจากการปิดกิจการที่เกิดขึ้นจริง เพื่อป้องกันการตีความสถานการณ์ภาคอุตสาหกรรมคลาดเคลื่อน

จัดทำโดย
นายธีร ตั้งตรงฤทัย

แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

- สถิติโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม
- ฐานข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
- กฎกระทรวงอุตสาหกรรม
เรื่อง กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน
(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2567

เมื่อสัตว์เลี้ยงคือคนในครอบครัว เจาะลึกความสำเร็จ อาหารสัตว์เลี้ยงไทย ในยุค Pet Humanization

กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ท่ามกลางวิกฤตกับความท้าทายต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว ความไม่แน่นอนจากสงครามการค้า ความขัดแย้งเชิงภูมิรัฐศาสตร์ หรือการแข่งขันทางการค้าที่รุนแรงขึ้นกลับมีอุตสาหกรรมหนึ่งที่กำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง นั่นคือ อุตสาหกรรมอาหารสัตว์เลี้ยง ซึ่งไทยกำลังมุ่งสู่การเป็นผู้ส่งออกสำคัญในตลาดโลก

1. โครงสร้างและมูลค่า ของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เลี้ยงไทย

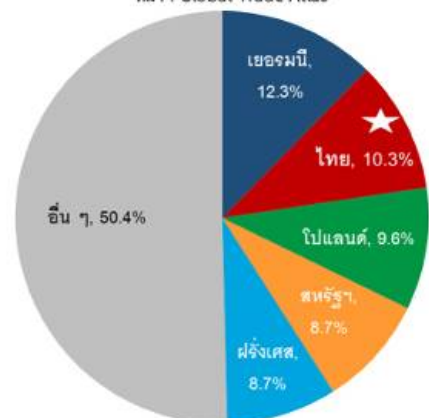
1.1 ตลาดการส่งออก: จากผู้เล่นรองสู่ผู้นำระดับโลก
ตั้งแต่ 2567 ไทยได้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้ส่งออกอาหารสัตว์เลี้ยงอันดับ 2 ของโลก โดยในปี 2568 มีมูลค่าการส่งออกอาหารสัตว์เลี้ยงอยู่ที่ 2,899 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ครองส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 10.3 รองจากเยอรมนีที่ครองส่วนแบ่งตลาดร้อยละ 12.3 สะท้อนถึงศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นของไทย

โดย 5 ประเทศคู่ค้าหลักในการส่งออกอาหารสัตว์เลี้ยงของไทย ปี 2568 ได้แก่ (1) สหรัฐอเมริกา คิดเป็นร้อยละ 35.6 ของการส่งออกทั้งหมด อัตราการเติบโตเฉลี่ย 5 ปี (CAGR) อยู่ที่ร้อยละ 17.5 (2) ญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 11.7 ของการส่งออกทั้งหมด อัตราการเติบโตเฉลี่ย 5 ปี (CAGR) อยู่ที่ร้อยละ 4.0 (3) อิตาลี คิดเป็นร้อยละ 6.0 ของการส่งออกทั้งหมด อัตราการเติบโตเฉลี่ย 5 ปี (CAGR) อยู่ที่ร้อยละ 5.6 (4) ออสเตรเลีย คิดเป็นร้อยละ 5.3 ของการส่งออกทั้งหมด อัตราการเติบโตเฉลี่ย 5 ปี (CAGR) อยู่ที่ร้อยละ 10.4 และ (5) มาเลเซีย คิดเป็นร้อยละ 4.7 ของการส่งออกทั้งหมด อัตราการเติบโตเฉลี่ย 5 ปี (CAGR) อยู่ที่ร้อยละ 5.2 ซึ่ง 4 ใน 5 ประเทศคู่ค้าหลัก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และมาเลเซีย ไทยครองส่วนแบ่งตลาดอาหารสัตว์เลี้ยงเป็นอันดับ 1 ทั้งหมด ยกเว้น อิตาลี ที่ไทยครองส่วนแบ่งตลาดอาหารสัตว์เป็นอันดับ 2 รองจากฝรั่งเศส

ส่วนแบ่งในตลาดอาหารสัตว์เลี้ยงโลก ปี 2568

ที่มา : Global Trade Atlas

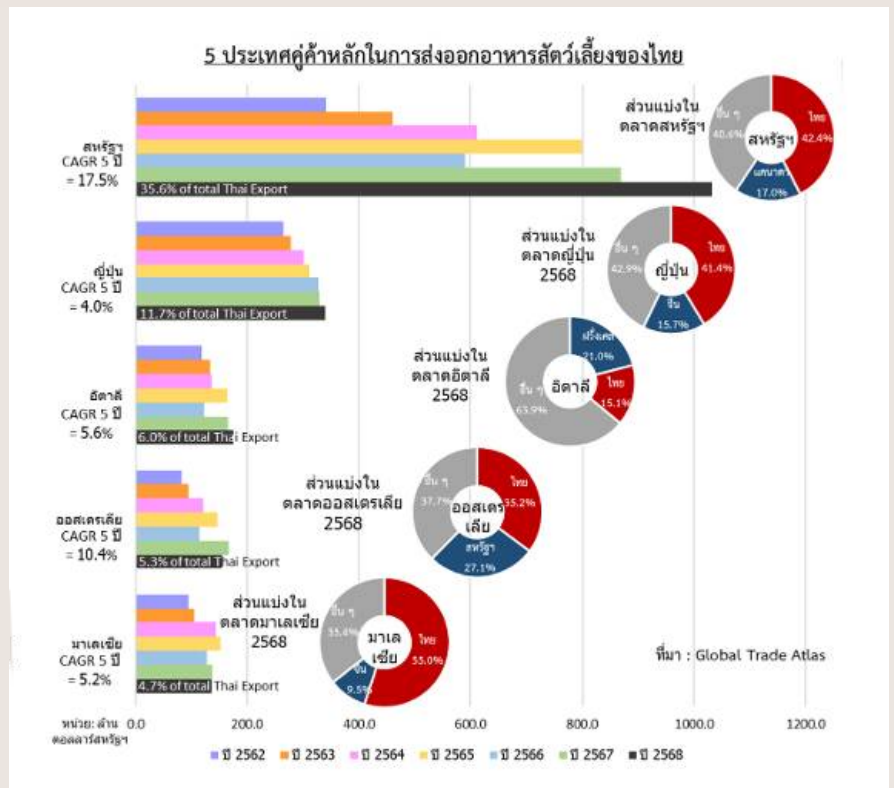

ส่วนด้านการบริโภคภายในประเทศ ตลาดไทยยังคงพึ่งพาอาหารสัตว์เลี้ยงที่ผลิตภายในประเทศเป็นหลัก ผสมกับการส่งออกอาหารสัตว์เลี้ยงไปยังตลาดโลกก็มีแนวโน้มเติบโตอย่างต่อเนื่อง สะท้อนการมีฐานลูกค้าที่กว้างและแข็งแกร่ง ทำให้ไทยมีความสามารถในการแข่งขันที่สูงทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดโลก

1.2 โครงสร้างการผลิตในอุตสาหกรรม โครงสร้างการผลิตส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 80 ยังคงเป็นการรับจ้างผลิต (OEM) ให้กับแบรนด์ต่างประเทศ ส่วนที่เหลือเป็นแบรนด์ไทยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 20 โครงสร้างนี้สะท้อนให้เห็นว่าไทยได้กลายเป็นฐานการผลิตสำคัญสำหรับแบรนด์อาหารสัตว์เลี้ยงระดับโลก ความสามารถในการแข่งขันของไทยสามารถดึงดูดให้แบรนด์ต่างประเทศเข้ามาตั้งฐานการผลิตในประเทศ เช่น Mars Petcare, Nestle Purina, Pedigree และ Tiki Pets เป็นต้น เนื่องจากความเชี่ยวชาญในด้านการผลิตอาหารสัตว์เลี้ยง และข้อได้เปรียบด้านวัตถุดิบของไทย อย่างไรก็ตามการแข่งขันในตลาดเข้มข้นขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยตลาดอาหารสัตว์เลี้ยงของไทยปัจจุบันมีแบรนด์ทั้งหมด 317 แบรนด์ และมีผู้ผลิตรายใหม่เพิ่ม 36 รายในปี 2567 สู่ 400 กว่าแบรนด์ในปี 2569 (ที่มา: สมาคมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สัตว์เลี้ยงไทย (TPIA)) สะท้อนถึงการแข่งขันในตลาดที่ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในตลาด ซึ่งกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ขึ้น

2. ปัจจัยสำคัญที่ขับเคลื่อนความสำเร็จของอุตสาหกรรม

2.1 ข้อได้เปรียบด้านทรัพยากรและต้นทุน ไทยมี Supply Chain ที่แข็งแกร่งภายในประเทศช่วยลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์และความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของราคาวัตถุดิบนำเข้า โดยวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์เลี้ยงของไทย มาจากผลพลอยได้ของอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารทะเลแปรรูปภายในประเทศ เช่น เนื้อไก่ เนื้อสุกร ผัก ธัญพืช และเศษ/ผลพลอยได้จากการผลิตทูน่ากระป๋อง ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบด้านต้นทุนที่สำคัญของไทย แม้ว่าวัตถุดิบบางประเภทยังต้องพึ่งพาการนำเข้า เช่น กากถั่วเหลือง ข้าวโพด และโปรตีนสกัดเฉพาะทาง เป็นต้น รวมถึงต้นทุนแรงงานที่สามารถแข่งขันได้ ทำให้ตอบโจทย์ตลาดระดับกลางและพรีเมียมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 มาตรฐานสากลและความเชื่อมั่น โรงงานไทยหลายโรง มีมาตรฐานการผลิตที่เข้มงวดของแต่ละประเทศปลายทางส่งออก เช่น สมาคมเจ้าหน้าที่ควบคุมอาหารสัตว์แห่งสหรัฐอเมริกา (AAFCO: Association of American Feed Control Officials) องค์การอาหารและยาสหรัฐอเมริกา (FDA: Food and Drug Administration) กฎระเบียบอาหารสัตว์เลี้ยงสหภาพยุโรป (EU Pet Food Regulation (EC) No 767/2009) สหพันธ์อุตสาหกรรมอาหารสัตว์เลี้ยงยุโรป (FEDIAF: European Pet Food Industry Federation) สมาคมอาหารสัตว์เลี้ยงแห่งญี่ปุ่น (JPFA: Japan Pet Food Association) และสมาคมอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เลี้ยงออสเตรเลีย (PFI: Pet Food Industry Association of Australia) เป็นต้น อีกทั้งได้รับการรับรองมาตรฐานระดับสากลจากองค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (ISO: International Organization for Standardization) เช่น ISO 9001, ISO 22000 รวมถึงมาตรฐาน GMP/GHP (Good Manufacturing Practice / Good Hygiene Practices) เพื่อการันตีคุณภาพ ความปลอดภัย และสร้างความเชื่อมั่นให้แบรนด์ต่าง ๆ เลือกใช้ไทยเป็นฐานการผลิต

2.3 ข้อได้เปรียบจากข้อตกลงการค้าเสรี (FTA) ไทยได้เปรียบด้านภาษีจากการมี FTA กับ 23 ประเทศ (อาทิ ญี่ปุ่น, อาเซียน และออสเตรเลีย) ทำให้การส่งออกเติบโตได้ดี เนื่องจากสินค้าไทยปลอดภาษีนำเข้า ขณะที่คู่แข่งต้องเผชิญกำแพงภาษีสูง

2.4 กระแส Pet Humanization ขับเคลื่อนตลาด

เทรนด์การดูแลสัตว์เลี้ยงเหมือนสมาชิกครอบครัว (Pet Humanization) ผลักดันให้ตลาดโลกของอาหารสัตว์เลี้ยงเติบโตอย่างต่อเนื่อง ผู้บริโภคยอมจ่ายเพื่อคุณภาพและสุขภาพที่ดีของสัตว์เลี้ยง ซึ่งเป็นโอกาสให้ผู้ผลิตไทยสามารถขยายตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

3. เทรนด์สินค้าและนวัตกรรมของอาหารสัตว์เลี้ยง

เทรนด์การดูแลสัตว์เลี้ยงเหมือนสมาชิกครอบครัวส่งผลให้แนวโน้มสินค้าในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เลี้ยงกำลังเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยมุ่งสู่สินค้า ดังนี้

- 1) **อาหารพรีเมียม:** ผู้บริโภคยินดีจ่ายราคาสูงขึ้นเพื่ออาหารที่มีคุณภาพดี จากวัตถุดิบคุณภาพสูง และดีต่อสุขภาพของสัตว์เลี้ยง
- 2) **อาหารเฉพาะทาง:** เช่น อาหารสำหรับสัตว์ที่แพ้อาหาร อาหารควบคุมน้ำหนัก อาหารสำหรับโรคเฉพาะ หรืออาหารตามวัยต่าง ๆ
- 3) **อาหารออร์แกนิก:** เน้นวัตถุดิบที่เป็นธรรมชาติ ไม่มีสารเคมีสังเคราะห์ หรือได้รับการรับรองออร์แกนิก
- 4) **อาหารสดและดิบ:** ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น ในกลุ่มผู้บริโภคที่ต้องการอาหารใกล้เคียงธรรมชาติมากที่สุด
- 5) **อาหารที่ใช้โปรตีนทางเลือก:** จากแมลง พืช หรือแหล่งโปรตีนที่ยั่งยืนอื่น ๆ ตามแนวโน้มความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมที่กำลังได้รับความสนใจ
- 6) **อาหารเสริม:** เช่น เสริมสุขภาพข้อต่อ เสริมสุขภาพผิวหนังและขน หรือเสริมสุขภาพสมอง เป็นต้น

4. ความท้าทายและข้อจำกัดของอุตสาหกรรม

4.1 การแข่งขันที่รุนแรงขึ้น การแข่งขันในตลาดไทยทวีความรุนแรงด้วยแบรนด์ทั้งหมด 317 แบรนด์ (ในปี 2567 มีแบรนด์ใหม่ 36 ราย) นอกจากนี้ คู่แข่งประเทศอื่นกำลังพัฒนาศักยภาพเพื่อแย่งส่วนแบ่งในตลาดโลก เช่น จีน ที่มีข้อได้เปรียบด้านเงินลงทุน และ โปแลนด์ ที่มีข้อได้เปรียบในการเข้าถึงตลาดยุโรป เป็นต้น

4.2 มาตรฐานและข้อกำหนดที่เข้มงวดขึ้น ตลาดส่งออกหลักอย่างสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่นมีข้อกำหนดด้านความปลอดภัยและคุณภาพที่เข้มงวดมาก ตั้งแต่การติดฉลาก การติดตามแหล่งที่มาของวัตถุดิบ ไปจนถึงกระบวนการผลิต และการตรวจสอบย้อนกลับ การรักษามาตรฐานเหล่านี้ต้องใช้การลงทุนอย่างต่อเนื่องและระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ

4.3 ความผันผวนของราคาวัตถุดิบ ราคาวัตถุดิบ

มีความผันผวน โดยเฉพาะวัตถุดิบหลักอย่างอาหารทะเลและธัญพืช จากปัจจัยเสี่ยงด้านภัยธรรมชาติ ความผันผวนของราคาน้ำมัน และความต้องการในตลาดโลก การจัดการความเสี่ยงด้านราคาวัตถุดิบ เช่น สัญญาซื้อขายล่วงหน้า เป็นต้น จึงมีความสำคัญในการบริหารจัดการต้นทุนและรักษาความสามารถในการแข่งขัน

4.4 ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน

สินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีการจัดการวัตถุดิบอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอาหารทะเล ตามการรับรองจากองค์กรระหว่างประเทศอย่าง Marine Stewardship Council (MSC) เป็นต้น เป็นข้อกำหนดในการส่งออก การปรับตัวเพื่อตอบสนองข้อกำหนดเหล่านี้จึงเป็นภาระที่หนักสำหรับ SMEs

4.5 การพัฒนาแบรนด์และการตลาด

ผู้ผลิตไทยส่วนใหญ่เป็น OEM จึงอาจขาดประสบการณ์ในการสร้างแบรนด์ของตนเอง การลงทุนในการวิจัยตลาด การพัฒนาแบรนด์ และกลยุทธ์การตลาดที่มีประสิทธิภาพต้องใช้งบประมาณที่สูง ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อ SMEs

5. โอกาสและทิศทางอนาคตของอุตสาหกรรม

5.1 การขยายตัวในตลาดใหม่ เช่น สหภาพยุโรป เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตะวันออกกลาง และอินเดียที่มีศักยภาพ การเติบโตสูง ไทยมีข้อได้เปรียบในการเข้าถึงตลาดจากเครือข่ายการค้าที่มีอยู่ในความตกลงการค้าเสรี (FTA) ซึ่งช่วยให้เข้าสู่ตลาดเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 การพัฒนาสินค้ามูลค่าเพิ่มสูง โดยเปลี่ยนจากผู้ผลิต OEM สู่การสร้างแบรนด์ไทยที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ผ่านการลงทุนในด้านการวิจัยและนวัตกรรม โดยเฉพาะในด้านโภชนาศาสตร์ สัตว์เลี้ยงพรีเมียม ผลิตภัณฑ์เฉพาะทาง และอาหารเสริมจะสามารถช่วยให้ผู้ผลิตไทยสร้างความแตกต่างในตลาดโลกได้ (ในปี 2564 อาหารสัตว์เลี้ยงสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ GDP ภาคอุตสาหกรรมอยู่ที่ร้อยละ 1.8 ที่มา: สำนักนโยบายและแผนการคลังและข้อมูลเศรษฐกิจ สศอ.) Case study: ผลประกอบการของผู้ผลิตอาหารสัตว์เลี้ยงรายใหญ่ของไทยอย่างบริษัท โอ-เทล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) สะท้อนให้เห็นมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจากราคาขายหลังหักต้นทุนขาย (Gross Profit Margin) อยู่ที่ประมาณร้อยละ 30 ของราคาขาย ในช่วงไตรมาส 2 ปี 2569 จากการเติบโตของกลุ่มสินค้าพรีเมียม ซึ่งมีมูลค่าเพิ่มสูงกว่าสินค้าอาหารสัตว์เลี้ยงทั่วไป สะท้อนให้เห็นว่าการยกระดับจากผู้ผลิต OEM สู่การสร้างแบรนด์และสินค้าพรีเมียมของตนเอง สามารถช่วยเพิ่มสัดส่วนมูลค่าเพิ่มของสินค้าได้อย่างมีนัยสำคัญ

5.3 การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน เช่น 1) ระบบ AI และ IoT ในการควบคุมกระบวนการผลิต การจัดการห่วงโซ่อุปทาน และสต็อกแบบเรียลไทม์ และ 2) Digital marketing และ e-commerce เป็นช่องทางสำคัญในการทำการตลาด และจัดจำหน่ายเพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยตรง

5.4 ความร่วมมือและการรวมตัวในอุตสาหกรรม การรวมกลุ่มของผู้ผลิตขนาดกลางและเล็ก เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองในการจัดซื้อวัตถุดิบ ร่วมกันแบ่งปันเทคโนโลยี และเพิ่มโอกาสการเข้าถึงตลาดต่างประเทศ เพื่อสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและประโยชน์ร่วมกัน ส่วนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมการลงทุน วิจัย และพัฒนา มาตรฐานและคุณภาพสินค้าที่ยอมรับในระดับสากล รวมถึงการส่งเสริมภาพลักษณ์ของสินค้าไทยในเวทีโลก ช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทย

5.5 การเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ การเตรียมรับมือการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้วยการพัฒนาแหล่งวัตถุดิบที่หลากหลายและเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปลดปล่อยคาร์บอนต่ำ ช่วยให้อุตสาหกรรมสามารถพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

5.6 การกำหนดตลาดอย่างต่อเนื่องในตลาดต่างประเทศ ภาครัฐและภาคเอกชนไทยยังคงเดินหน้าทำการตลาดและประชาสัมพันธ์สินค้าอาหารสัตว์เลี้ยงไทยในเวทีโลกอย่างต่อเนื่อง โดยกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (DITP) ได้นำผู้ประกอบการไทยเข้าร่วมงานแสดงสินค้าอาหารสัตว์เลี้ยงระดับนานาชาติอย่างสม่ำเสมอ อาทิ งาน Interzoo 2026 และงาน Taipei Pet Products Show 2026 เป็นต้น ช่วยสร้างการรับรู้แบรนด์ไทยในตลาดโลก ควบคู่ไปกับการทำการตลาดผ่านช่องทางดิจิทัลและอีคอมเมิร์ซ เพื่อรักษาและขยายส่วนแบ่งตลาดของไทยในระยะยาว

6. บทบาทของภาครัฐและนโยบายสนับสนุน

6.1 นโยบายส่งเสริมการส่งออก ขยายตลาดผ่านการเจรจาข้อตกลงการค้าเสรี FTA การส่งเสริมการตลาดในต่างประเทศ เช่น สนับสนุนการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น

6.2 มาตรฐานและการควบคุมคุณภาพ การพัฒนาระบบตรวจสอบ กำหนด และกำกับดูแลมาตรฐานสินค้าและความยั่งยืนที่ยอมรับในระดับสากลเพื่อให้สินค้าที่ส่งออกปลอดภัยและมีคุณภาพ สร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้า

6.3 การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การลงทุนในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันระยะยาว โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้ผลการวิจัย ถูกนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง เช่น โภชนศาสตร์สัตว์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ และเทคโนโลยีการผลิต เป็นต้น

6.4 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโลจิสติกส์และระบบการขนส่งการพัฒนา นิคมอุตสาหกรรมที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและระบบจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี และการสนับสนุนให้เกิดคลัสเตอร์อุตสาหกรรมอาหารสัตว์เลี้ยง เพื่อการลดต้นทุนและเวลาในการขนส่ง เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้านราคา

ความสำเร็จในระยะยาวของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เลี้ยงไทย ไม่ได้ขึ้นอยู่กับปริมาณการส่งออกเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มและแบรนด์ที่เป็นของไทยเอง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจึงต้องเดินหน้าร่วมนกันอย่างมีทิศทาง เพื่อให้ไทยไม่เพียงแต่เป็นโรงงานของโลก แต่เป็นผู้นำด้านนวัตกรรมอาหารสัตว์เลี้ยงในระดับสากล เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันที่แข็งแกร่ง และสร้างความยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน

จัดทำโดย :

นางสาวดุสิตา เนตรโรจน์

แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

1. <https://www.tpsa.go.th/news/2509-0000000007>
2. <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/thailand-pet-food-market>
3. <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/Pet-Food-IAO123-Info-FB-17-03-25.aspx>
4. <https://globalpetindustry.com/article/country-report-thailand-will-the-boom-in-thai-pet-food-exports-continue/>
5. https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/Report/DownloadReportByFileName?fileName=Thailand%27s+Pet+Food+Market+2025_Bangkok_Thailand_TH2025-0029.pdf
6. <https://www.a-publicist.com/blog/Pet%20Variety%202025>
7. <https://www.thebangkokinsight.com/news/stock-finance/stock/1683812/>
8. <https://www.posttoday.com/pr-news/742403>
9. https://files-website.ditp.go.th/uploads/o69323_Pets_Show2026_0713_cf90352536.pdf
10. <https://www.thestorythailand.com/itc-h1-2026/>

โลจิสติกส์ 5.0

การผสานเทคโนโลยีอัจฉริยะ สู่อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน

กองนโยบายอุตสาหกรรมมหภาค

โลกของโลจิสติกส์กำลังก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยโลจิสติกส์เป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมของไทย ซึ่งมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนาโลจิสติกส์ในภาคอุตสาหกรรมแต่ละครั้งจะเกิดจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี กระแสด้านสิ่งแวดล้อม และความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป แม้ว่าในปัจจุบันเราจะอยู่ในยุคโลจิสติกส์ 4.0 และกำลังเปลี่ยนผ่านสู่โลจิสติกส์ 5.0 ที่ไม่ได้มีแค่เรื่องของเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการผสานศักยภาพของมนุษย์เข้ากับความอัจฉริยะของระบบคลาวด์ ในยุคที่มุ่งเน้นการใช้ข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อความแม่นยำ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม และสร้างระบบที่พร้อมปรับตัวต่อทุกสถานการณ์โลกที่ผันผวน เพื่อสร้างห่วงโซ่อุปทานที่มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และเติบโตไปพร้อมกับโลกอย่างยั่งยืน

ที่มา European Commission

วิวัฒนาการจากโลจิสติกส์ 1.0 ไปสู่โลจิสติกส์ 5.0

ยุคโลจิสติกส์ 1.0 เริ่มตั้งแต่ประมาณปี ค.ศ. 1800 เป็นช่วงที่มีการใช้แรงงานคนจำนวนมากร่วมกับเครื่องจักร โดยอาศัยพลังงานไอน้ำเป็นหลักในการขนส่งและเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ ทำให้เกิดการทำงานแบบกลไกและเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิวัติอุตสาหกรรม ในช่วงนี้ระบบโลจิสติกส์เริ่มมีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการทหารและการแย่งชิงแหล่งวัตถุดิบจากทั่วโลก

ยุคโลจิสติกส์ 2.0 เริ่มหลังปี ค.ศ. 1900 เป็นช่วงที่มีการพัฒนาเครื่องจักรการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถเปลี่ยนจากพลังงานกลมาเป็นพลังงานไฟฟ้า โดยอุตสาหกรรมต่าง ๆ เริ่มใช้พลังงานไฟฟ้าร่วมกับพลังงานจากน้ำมัน มีการสร้างรางไฟฟ้าเพื่อการขนส่งมวลชน และเริ่มใช้เครื่องจักรอัตโนมัติบางส่วน (Partial Automation) ซึ่งถือเป็นยุคเริ่มต้นของการใช้ไฟฟ้าในภาคอุตสาหกรรม และทำให้ระบบโลจิสติกส์มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น

ยุคโลจิสติกส์ 3.0 เริ่มหลังปี ค.ศ. 1970 เป็นช่วงที่มีการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญแบบวงจรรวม (Integrated Circuit) ซึ่งเป็นส่วนประกอบหลักของคอมพิวเตอร์ ทำให้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเติบโตอย่างรวดเร็ว การจัดการโลจิสติกส์จึงพัฒนาไปมาก โดยระบบคอมพิวเตอร์ช่วยให้การตอบสนองความต้องการของลูกค้ามีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดต้นทุน และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจถือเป็นยุคของการทำงานแบบอัตโนมัติผ่านคอมพิวเตอร์

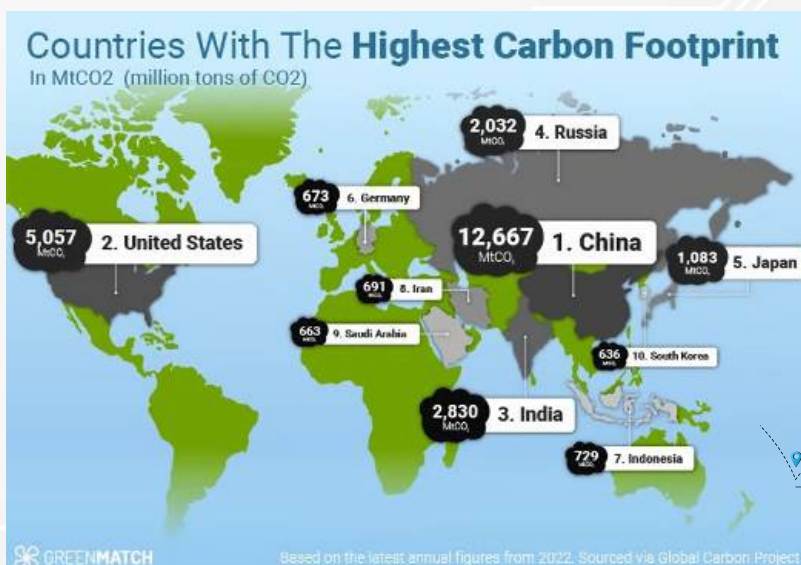
ยุคโลจิสติกส์ 4.0 เริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา เป็นช่วงที่ระบบการผลิตและโลจิสติกส์ที่มุ่งเน้นการสร้างคุณค่าให้กับสินค้าและบริการมากขึ้น โดยนำข้อมูลจำนวนมาก (Big Data) ผ่านระบบเครือข่ายไร้สาย เช่น IoT (Internet of Things) มาวิเคราะห์เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ทำให้สามารถบริหารจัดการระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งด้านการผลิต การขนส่ง และการวางแผนแบบเรียลไทม์ โดยมีการใช้ระบบอัตโนมัติเต็มรูปแบบร่วมกับการเชื่อมโยงข้อมูลผ่านเครือข่าย และเริ่มนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จึงเป็นยุคของระบบโลจิสติกส์อัจฉริยะและการเชื่อมต่อแบบครบวงจร

ยุคโลจิสติกส์ 5.0 เป็นการพัฒนายอดยุคจากยุคโลจิสติกส์ 4.0 โดยไม่ได้มุ่งเน้นเพียงแค่ระบบอัตโนมัติและเทคโนโลยีดิจิทัลเท่านั้น แต่ให้ความสำคัญกับ “มนุษย์” และ “ความยั่งยืน” ควบคู่กันไป โดยเน้นความร่วมมือระหว่างคนกับเครื่องจักร หุ่นยนต์อัจฉริยะ และระบบ AI เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ใช่การแทนที่มนุษย์ทั้งหมด แต่เป็นการเสริมศักยภาพให้มนุษย์ทำงานได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยุคโลจิสติกส์ 5.0 ยังให้ความสำคัญกับการปกป้องสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับต้น ๆ โดยมุ่งลดการปล่อยคาร์บอน ลดการใช้พลังงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่ง เช่น การวางแผนเส้นทางที่เหมาะสม การใช้ Green Logistics, Reverse Logistics และแนวคิด Circular Economy เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดของเสีย ประกอบกับการใช้เทคโนโลยีสำคัญ อาทิ Internet of Things (IoT), Artificial Intelligence (AI), Big Data, Cloud System และ Blockchain ในการเก็บ วิเคราะห์ และประมวลผลข้อมูลแบบเรียลไทม์ ช่วยให้การตัดสินใจรวดเร็ว แม่นยำ และลดต้นทุน เวลา รวมถึงข้อผิดพลาดในกระบวนการโลจิสติกส์ได้อย่างมาก

อิทธิพลและการส่งต่อจากยุคโลจิสติกส์ 4.0 สู่โลจิสติกส์ 5.0

โลจิสติกส์ 5.0 ถือเป็นก้าวสำคัญที่พัฒนาต่อยอดมาจากแนวคิดในอดีต โดยมีการบูรณาการเทคโนโลยีขั้นสูงเข้ากับการให้ความสำคัญอย่างมากในเรื่องความยั่งยืน (Sustainability) และการมีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Human Centrality) ซึ่งโลจิสติกส์ 5.0 จะแตกต่างจากโลจิสติกส์ 4.0 ที่เน้นหนักไปที่การใช้ระบบอัตโนมัติ และการเปลี่ยนกระบวนการอุตสาหกรรมให้เป็นดิจิทัลเพียงอย่างเดียว โดยโลจิสติกส์ 5.0 จะวางตำแหน่งให้มนุษย์อยู่ใจกลางของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างมนุษย์กับเครื่องจักรแนวทางนี้ถือเป็นคำตอบต่อข้อวิพากษ์วิจารณ์ที่มีต่อโลจิสติกส์ 4.0 ซึ่งการมุ่งเน้นไปที่ประสิทธิภาพและระบบอัตโนมัติมากเกินไปจนละเลยมิติสำคัญด้านความยั่งยืนและสุขภาวะของมนุษย์ ดังนั้นการมีมนุษย์เป็นศูนย์กลางในโลจิสติกส์ 5.0 นั้นถูกขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีอุบัติใหม่ เช่น ระบบไซเบอร์กายภาพ (Cyber Physical Systems) ปัญญาประดิษฐ์แบบร่วมมือ (Collaborative AI) หุ่นยนต์อัจฉริยะ ซึ่งทำงานร่วมกับมนุษย์เพื่อเพิ่มผลิตผลและลดภาระงานหนักทางกายภาพ การรวมตัวกันระหว่างมนุษย์กับเครื่องจักรนี้ไม่เพียงแต่จะเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานเท่านั้น แต่ยังช่วยยกระดับความปลอดภัยและความพึงพอใจในงาน สร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีความครอบคลุมและปลอดภัยยิ่งขึ้น นอกจากนี้ความยั่งยืนยังเป็นอีกหนึ่งเสาหลักที่สำคัญของโลจิสติกส์ 5.0 โดยแนวคิดโลจิสติกส์สีเขียว (Green Logistics) ได้ถูกผนวกเข้ากับกระบวนการต่าง ๆ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมแนวปฏิบัติทางธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น โดยการนำเทคโนโลยีที่ยั่งยืนมาใช้ เช่น ยานพาหนะไฟฟ้า

และการใช้พลังงานหมุนเวียนในกิจกรรมโลจิสติกส์ที่จะสามารถลดการปล่อยคาร์บอน (Carbon Footprint) เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการดำเนินธุรกิจระยะยาว

ที่มา <https://www.greenmatch.co.uk/blog/countries-with-the-highest-carbon-footprint>

3 เสาหลัก

ของยุคโลจิสติกส์ 5.0

เสาหลักที่ 1 การมีมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Human Centric) เสาหลักนี้เปลี่ยนมุมมองจากการที่เทคโนโลยีเข้ามาแทนที่คน เป็นการนำเทคโนโลยีเพื่อเสริมศักยภาพมนุษย์ (Human Augmentation) ที่มุ่งเน้นการออกแบบระบบการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย สุขภาพ และความพึงพอใจของพนักงาน โดยการประยุกต์ใช้หุ่นยนต์ช่วยยก เพื่อลดภาระงานหนักของคน หรือการใช้ระบบ AI ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้พนักงานตัดสินใจได้แม่นยำทำให้พนักงานได้พัฒนาทักษะใหม่ ๆ มากกว่าการทำงานประจำ

เสาหลักที่ 2 ความยั่งยืน (Sustainability) ปัจจุบันภาคการขนส่งทั่วโลกปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณร้อยละ 20 - 23 ของการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทั้งหมด ขณะที่ภาคการขนส่งสินค้า (Freight Transport) มีสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอยู่ที่ร้อยละ 8 ของการปล่อยทั่วโลก และจะเพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 11 หากรวมการดำเนินงานของคลังสินค้าและท่าเรือ ด้วยเหตุนี้ในยุคโลจิสติกส์ 5.0 จึงต้องเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด โดยการลดผลกระทบต่อโลกตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน ไม่ใช่เพียงแค่การลดต้นทุน แต่มีการนำเทคโนโลยีและแนวคิดอัจฉริยะมาปรับใช้ด้วย เช่น การเปลี่ยนมาใช้ยานพาหนะไฟฟ้า (EV) การวางแผนเส้นทางที่สั้นที่สุดเพื่อลดการปล่อยคาร์บอน (Carbon Footprint) ตลอดจนการประยุกต์ใช้ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ผ่านการจัดการสินค้าที่ถูกส่งคืน (Reverse Logistics) เพื่อนำทรัพยากรกลับมาซ่อมแซมหรือรีไซเคิลใหม่อย่างคุ้มค่า

เสาหลักที่ 3 ความยืดหยุ่นและการฟื้นตัว (Resilience) เสาหลักนี้เน้นความสามารถในการปรับตัวและรับมือกับวิกฤตที่คาดไม่ถึง เช่น โรคระบาดหรือสงคราม ด้วยแนวคิดการสร้างระบบที่มีความยืดหยุ่นสูง พร้อมเผชิญกับภาวะหยุดชะงัก (Disruption) ของห่วงโซ่อุปทาน ควบคู่กับการประยุกต์ใช้ระบบคาดการณ์อัจฉริยะ (Predictive Analytics) เพื่อประเมินความเสี่ยงล่วงหน้า และการสร้างความโปร่งใสของข้อมูล ทำให้สามารถปรับเปลี่ยนแผนการขนส่งได้ทันทีแบบเรียลไทม์

กรณีศึกษา บริษัท FedEx กับการก้าวสู่โลจิสติกส์ 5.0

บริษัท FedEx หนึ่งในบริษัทชั้นนำด้านโลจิสติกส์ของโลก ที่ไม่ได้มองว่าเทคโนโลยีคือการเข้ามาแทนที่มนุษย์ แต่คือการใช้ความอัจฉริยะทางดิจิทัล (Digital Intelligence) มาเสริมสร้างศักยภาพธุรกิจ และสร้างขีดความสามารถการแข่งขันอย่างยั่งยืน โดยสามารถสรุปผ่าน 3 เสาหลักของโลจิสติกส์ 5.0 ได้ ดังนี้

- **การที่มนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Human-Centric):**

บริษัท FedEx ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีดิจิทัลอัจฉริยะ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันกับบุคลากร โดยเทคโนโลยีดิจิทัลอัจฉริยะเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดภาระงานซ้ำ ๆ เช่น การพยากรณ์เส้นทางการขนส่ง การพยากรณ์การเตือนภัย การจัดประเภทข้อมูล การวางแผนกำลังการผลิต ทำให้บุคลากรสามารถมุ่งเน้นการวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการวางกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทัน่วงที

- **ความยั่งยืน (Sustainability):**

บริษัท FedEx ได้ตั้งเป้าหมายการดำเนินงานที่เป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutral) ภายในปี ค.ศ. 2040 โดยการประยุกต์ใช้รถยนต์ไฟฟ้าสำหรับการรับส่งพัสดุ การใช้เครื่องมือ FedEx Sustainability Insights ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มบนคลาวด์ที่ช่วยให้บริษัทสามารถคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการขนส่งได้อย่างละเอียด และการใช้ของพัสดุแบบใช้ซ้ำได้ (FedEx Reusable Pak) ซึ่งทำจากวัสดุรีไซเคิลเพื่อตอบโจทย์เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) โดยความยั่งยืนถูกเปลี่ยนจากเพียงแค่การปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินธุรกิจแบบเดิม มาเป็นกลยุทธ์สร้างความเติบโตและความไว้วางใจจากผู้บริโภค

- **ความยืดหยุ่นและความพร้อมปรับตัวทุกสถานการณ์**

(Resilience & Adaptability): บริษัทฯ ได้พัฒนาแพลตฟอร์มที่ชื่อว่า FedEx Surround ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลขั้นสูง โดยการประยุกต์ใช้ระบบนี้จะช่วยให้พนักงานสามารถมองเห็นสถานะของสินค้าได้ตลอดเวลา และคาดการณ์อุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น เช่น ปัญหาสภาพอากาศ ปัญหาทางศุลกากร อีกทั้งจากกรณีศึกษา บริษัทเซมิคอนดักเตอร์ระดับโลกหนึ่งที่น่า FedEx Surround ไปใช้งาน พบว่าสามารถเพิ่มความแม่นยำในการส่งมอบสินค้าได้ถึงร้อยละ 44 เพิ่มอัตราการกู้คืนการส่งมอบให้ตรงเวลาได้ร้อยละ 27 และลดระยะเวลาการขนส่งลงได้ร้อยละ 16 ซึ่งเทคโนโลยีนี้ช่วยให้มนุษย์พนักงานเปลี่ยนบทบาทจากการคอยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว มาเป็นการวางแผนเชิงรุกพร้อมรับมือกับทุกปัญหาที่จะเกิดขึ้น

ที่มา <https://www.fedex.com>

ความท้าทายในการเปลี่ยนผ่านสู่โลจิสติกส์ 5.0

ถึงแม้ว่าโลจิสติกส์ 5.0 จะเปิดโอกาสมากมาย แต่การเปลี่ยนผ่านก็มาพร้อมกับความท้าทาย โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทย ดัชนีความสามารถด้านโลจิสติกส์ระหว่างประเทศ (Logistics Performance Index: LPI) ปี 2023 โดยธนาคารโลกจัดให้ไทยอยู่อันดับที่ 34 จาก 139 ประเทศทั่วโลก และอันดับที่ 10 ในภูมิภาคเอเชียตะวันออก (East Asia & Pacific) ด้วยคะแนน 3.5 จาก 5 คะแนน สะท้อนว่าประเทศไทยยังมีช่องว่างสำหรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์อีกมากที่ควรพิจารณาอย่างรอบด้าน โดยประการแรกคือ การลงทุนในเทคโนโลยีขั้นสูง อาทิ ระบบ AI, IoT และ Blockchain ที่ต้องใช้เงินลงทุนเริ่มต้นสูง ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ของไทยที่มีข้อจำกัด ด้านเงินทุน ประการที่สองคือ การพึ่งพาระบบคลาวด์และการเชื่อมต่อข้อมูลแบบเรียลไทม์มากขึ้น ย่อมเพิ่มความเสี่ยงด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber Security) ซึ่งหากเกิดการโจมตีหรือข้อมูลรั่วไหล อาจส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทาน และประการที่สาม แรงงานยังขาดทักษะ แม้แนวคิดหลักของโลจิสติกส์ 5.0 จะเน้นการเสริมศักยภาพมนุษย์มากกว่าการแทนที่ แต่ในทางปฏิบัติ แรงงานที่มีทักษะต่ำ ในบางตำแหน่งงานยังคงมีความเสี่ยงที่จะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการพัฒนาทักษะแรงงาน (Reskill & Upskill) ควบคู่ไปด้วยอย่างจริงจัง เพื่อให้การเปลี่ยนผ่านเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและทั่วถึง

มุมมองของผู้เขียน โลจิสติกส์ 5.0 คือการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่ก้าวข้ามผ่านจากการใช้ระบบอัตโนมัติหรือเทคโนโลยีดิจิทัลในยุค 4.0 มาสู่การให้ความสำคัญกับศักยภาพของมนุษย์และความยั่งยืนของโลกอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีจุดเริ่มต้นจากการสังคมนวัตกรรมตั้งแต่การใช้แรงงานคนและเครื่องจักรไอน้ำในยุค 1.0 การใช้พลังงานไฟฟ้าในยุค 2.0 การเริ่มใช้คอมพิวเตอร์และหุ่นยนต์ในยุค 3.0 จนถึงการใช้พลังงานไฟฟ้าในยุค 4.0

โดยหัวใจหลักของยุค 5.0 จึงเป็นการผสานเอาเทคโนโลยีอัจฉริยะอย่าง AI, IoT และ Blockchain มาใช้เป็นเครื่องมือเสริมสร้างขีดความสามารถของคน มากกว่าการเข้ามาทดแทนที่ เพื่อสร้างห่วงโซ่อุปทานที่มีความยืดหยุ่นสูง พร้อมรับมือกับวิกฤตที่ผันผวนได้อย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันก็มุ่งเน้นการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมผ่านแนวคิดโลจิสติกส์สีเขียวและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าทั้งนี้สำหรับการเปลี่ยนผ่านสู่โลจิสติกส์ 5.0 ในประเทศไทย ยังมีความท้าทายในหลาย ๆ ด้าน ที่ภาครัฐเองควรให้การสนับสนุน เช่น การลงทุนในโครงสร้าง

พื้นฐานด้านเทคโนโลยี เพื่อรองรับการทำงานของนวัตกรรมขั้นสูง การพัฒนาทักษะแรงงาน (Reskill & Upskill) เพื่อยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานด้านโลจิสติกส์ไทย และภาครัฐต้องจูงใจให้ภาคเอกชนลดต้นทุนและลดมลพิษควบคู่กัน โดยภาครัฐอาจจัดให้มีนโยบายโครงสร้างภาษีและสิ่งจูงใจสีเขียว (Green Logistics Incentives) เพื่อให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพิ่มเติมกับบริษัทที่เปลี่ยนมาใช้รถบรรทุกไฟฟ้าในการขนส่งสินค้า บริษัทที่เปลี่ยนระบบคลังสินค้าให้เป็นพลังงานสะอาด และบริษัทที่มีการนำบรรจุภัณฑ์หมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่อย่างเป็นระบบ แม้ว่าการเปลี่ยนผ่านสู่โลจิสติกส์ 5.0 จะเผชิญกับความท้าทายในหลาย ๆ ด้าน แต่ถ้าหากเกิดความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนสู่โลจิสติกส์ 5.0 ก็จะเป็นโอกาสทองที่อุตสาหกรรมไทยจะสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และเติบโตไปพร้อมกับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

จัดทำโดย :

นายวุฒิชัย ไชยแดง

แหล่งข้อมูลอ้างอิง :

1. European Commission. Industry 5.0: Towards a Sustainable, Human-Centric and Resilient European Industry. สืบค้นจาก https://research-and-innovation.ec.europa.eu/knowledge-publications-tools-and-data/publications/all-publications/industry-50-towards-sustainable-human-centric-and-resilient-european-industry_en
2. The World Bank. Transformative Technologies in Transportation. World Bank Documents & Reports. สืบค้นจาก <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099062723131522743>
3. The World Bank. (2023). Connecting to Compete 2023: Trade Logistics in an Uncertain Global Economy สืบค้นจาก <https://lpi.worldbank.org>
4. International Energy Agency (IEA) & MIT Climate Portal. Freight Transportation and greenhouse gas emissions สืบค้นจาก <https://climate.mit.edu/explainers/freight-transportation>
5. FedEx. (2026). A New Direction For Supply Chains: 5 Trends Reshaping End-To-End Logistics. สืบค้นจาก <https://www.fedex.com/en-th/business-insights/tech-innovation/logistics-trends-end-to-end-apac.html>
6. Carbon footprint สืบค้นจาก <https://www.greenmatch.co.uk/blog/countries-with-the-highest-carbon-footprint>

วารสารฉบับนี้ จะพาทุกท่านไปทำความรู้จักกับ

ผู้บริหารอีกท่านหนึ่งของ สศอ. กับ

“นายจักรพันธ์ เเด่นดวงบริพันธ์”

ผู้อำนวยการกองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ที่เข้าร่วม**จับเคลื่อน**การดำเนินงานของ สศอ.

โดยเฉพาะภารกิจ**การปรับปรุงดัชนีอุตสาหกรรม**

ให้สะท้อน**โครงสร้างการผลิต**ที่แท้จริง

และ**ทันต่อบริบททางเศรษฐกิจ**ที่เปลี่ยนแปลงไป

สัมภาษณ์พิเศษ

นายจักรพันธ์ เเด่นดวงบริพันธ์

ผู้อำนวยการกองสารสนเทศ

และดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

อยากให้ท่านเล่าประสบการณ์ ที่เข้ามาบริหารการในกระทรวงอุตสาหกรรม

เริ่มต้นรับราชการที่สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นที่แรกตั้งแต่ปี 2543 ในตำแหน่งนักวิชาการอุตสาหกรรม 4 กองศึกษาภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรม 2 (ปัจจุบันคือกองนโยบายอุตสาหกรรมรายสาขา 2) ซึ่งถือเป็นจุดร่วมที่ลงตัวเนื่องจากพื้นฐานการศึกษาที่จบปริญญาตรีวิทยาศาสตร์ (เคมีเทคนิค) และปริญญาโทเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลังจากบรรจุได้ 4 วัน มีคำสั่งให้ไปปฏิบัติราชการที่ศูนย์ประสานการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม (ศปค.) ซึ่งเป็นหน่วยงานเฉพาะกิจภายใน สศอ. จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ประสานงานขับเคลื่อน และบริหารจัดการแผนการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมไทยภายหลังการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจเมื่อปี 2540 ได้รับมอบหมายให้ติดตามประเมินผลความสำเร็จของแผนฯ หา Missing Link ในภาคอุตสาหกรรมที่ภาครัฐควรเข้าไปสนับสนุน ตลอดจนการพัฒนาเว็บไซต์ของ ศปค. เป็นจุดเริ่มต้นที่ได้รับการปลูกฝังสิ่งดีหลายอย่าง ทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม การวางแผนและผลักดันงานให้ลุล่วงภายใต้ทรัพยากรที่มีจำกัด การทำงานหนักและทุ่มเทแต่ไม่ลืมที่จะมีความสุข

เมื่อภารกิจของ ศปค. จบสิ้นลง ได้ย้ายไปอยู่กับกองนโยบายอุตสาหกรรมมหภาค ที่นั่นได้สั่งสมองค์ความรู้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ และแผนงบประมาณของสำนักงานฯ เต็มโตอยู่ในสายแผนและยุทธศาสตร์อยู่หลายปี จนผู้บริหารมอบหมายให้ไปปฏิบัติภารกิจเป็นหัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหารดูแลตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงาน ตลอดจนการจัดทำและบริหารองค์ความรู้ (Knowledge Management) และการหาแนวทางพัฒนากระบวนการทำงานต่าง ๆ จากนั้นโยกย้ายไปเป็นหัวหน้ากลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อดูแลการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลภายในสำนักงาน ทำให้ได้สั่งสมความรู้และทักษะส่วนใหญ่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์กร (Organization Development)

ต่อมาในปลายปี 2565 ได้รับความเมตตาจากผู้บริหาร มอบหมายให้ดำรงตำแหน่ง “ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์ และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม” การกิจ จะเกี่ยวข้องกับงานวางแผนยุทธศาสตร์ งานงบประมาณ งานโครงการพิเศษ และงานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ตลอดจนการเชื่อมโยง เป็นภาพรวมของกระทรวงอุตสาหกรรม

ปลายปี 2566 ได้รับมอบหมายให้ไปดำรงตำแหน่ง “ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสาร กรมส่งเสริม อุตสาหกรรม” เป็นอีกที่ที่ได้เรียนรู้สิ่งที่ไม่เคยรับผิดชอบมาก่อน คือ การพัฒนาระบบงาน IT ต่าง ๆ เพื่อรองรับภารกิจของ กรม การจัดหา และบริหารจัดการอุปกรณ์เครือข่าย และอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์ต่าง ๆ และการพัฒนาองค์กรสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้สามารถมาสานต่องานในตำแหน่ง “ผู้อำนวยการกองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม” ในปลายปี 2567

บทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบในฐานะ “ผู้อำนวยการกองสารสนเทศ และดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม”

ถึงแม้จะได้ผ่านงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาบ้าง แต่ก็ถือว่าเป็นเพียงแค่ส่วนเดียวของงาน กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (กส.) ซึ่งมีบทบาท ความรับผิดชอบสำคัญถึง 3 ด้าน คือ

1. การจัดทำดัชนีอุตสาหกรรม เพื่อติดตามสถานการณ์ ด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศ
2. การพัฒนาแพลตฟอร์ม iSingleForm หรือระบบ รายงานข้อมูลกลางของกระทรวงอุตสาหกรรมให้สามารถเชื่อมโยง และมีข้อมูลถูกต้องเพียงพอในการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรม
3. ประสานขับเคลื่อนการพัฒนาสำนักงานสู่การเป็น รัฐบาลดิจิทัล ทั้งด้าน Software Hardware และ Peopleware แม้งานจะยาก แต่โชคดีที่ กส. มีทีมงานที่มีประสิทธิภาพ เชี่ยวชาญ ในงาน มีความตั้งใจสูง ตลอดทั้งมีผู้บังคับบัญชาที่เข้าใจและใส่ใจ ในงานของ กส. จึงทำให้เห็นทิศทางที่ชัดเจน ตลอดจนสามารถ ดำเนินการตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

เป้าหมาย และแผนงานสำคัญ ของกองสารสนเทศ และดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

แผนงานสำคัญของ กส. จริง ๆ ครอบคลุม ทั้ง 3 การกิจ ที่กล่าวมา แต่ในช่วงปี 2569 – 2570 ที่เป็นเรื่องเร่งด่วนที่สุด คือการปรับปรุงดัชนีอุตสาหกรรมให้สะท้อนโครงสร้างการผลิต ที่แท้จริงและทันต่อบริบททางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป โดยประเด็นที่พบก็คือ โดยปกติดัชนีอุตสาหกรรม โดยเฉพาะดัชนี ผลผลิตอุตสาหกรรม (Manufacturing Production Index: MPI) จะสะท้อนการผลิตภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี และมักเคลื่อนไหวสอดคล้องกับ GDP ภาคการผลิต อุตสาหกรรม รวมถึงการส่งออกสินค้า อย่างไรก็ตามในช่วงไม่กี่ปี ที่ผ่านมา โครงสร้างเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมมีการเปลี่ยนแปลง ที่รวดเร็ว ทั้งจากการเข้ามาของอุตสาหกรรมใหม่ ห่วงโซ่อุปทาน ที่ซับซ้อนขึ้น และการลงทุนจากต่างประเทศในสาขาที่ใช้เทคโนโลยีสูง ทำให้มีตัวเลขการลงทุน และการส่งออกที่ขยายตัวดี แต่อาจ ไม่สัมพันธ์กับการผลิตในประเทศได้เหมือนเดิม สะท้อนผ่าน MPI ในระยะหลังตั้งแต่ปี 2567 เป็นต้นมา เคลื่อนไหวแตกต่างจาก การส่งออกมากขึ้น โดยสาเหตุสำคัญอาจเกิดจาก

1. ครอบคลุมของสินค้า (Coverage) ที่ MPI จัดเก็บ อาจยังไม่ครอบคลุมสินค้าใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศ
2. ครอบคลุมของกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ที่อาจ ยังไม่ครอบคลุมโรงงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่ โดยเฉพาะในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมา รวมถึงอาจมีประเด็นที่การวัดเชิงปริมาณอาจไม่สะท้อน คุณภาพ (Quality) หรือความสามารถที่เพิ่มขึ้นของสินค้าเทคโนโลยี (เช่น Hard Disk Drive ที่อาจผลิตจำนวนขึ้นเท่าเดิมแต่มีมูลค่า ที่เพิ่มขึ้น)
3. โครงสร้างน้ำหนักดัชนี (Weight) ยังอิงโครงสร้าง เศรษฐกิจเดิม (จากการใช้ฐานน้ำหนักตามสำมะโนธุรกิจและ อุตสาหกรรม พ.ศ. 2565 (สำรวจปี พ.ศ. 2564) ของสำนักงาน สถิติแห่งชาติ) ขณะที่อุตสาหกรรมใหม่มีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่าง รวดเร็ว

หลักสำคัญที่กำนยึดถือและนำมาปฏิบัติ ในการทำงาน

ปกติจะยึดถือ 2 หลักการ คือ 1) “ทำงานให้มีประสิทธิภาพ ด้วยหลัก Pareto Principle” และ 2) “ไม่มีใครเอาความสุขไปจากเราได้ถ้าเราไม่ยอม”

หลักการที่ 1 เอาไว้ใช้กับการพิจารณางาน เนื่องจากงานทุกงานมีทรัพยากรที่จำกัดไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ กำลังคน หรือเวลา ดังนั้นการจะทำงานให้สำเร็จภายใต้ทรัพยากรที่กำหนดให้ลู่ลวงจำเป็นต้องหาจุดสำคัญของงานตามหลัก 20:80 คือ ส่วนสำคัญเพียงร้อยละ 20 จะสามารถบรรลุความสำเร็จได้ถึง ร้อยละ 80 ของงาน ซึ่งหากบรรลุ 20 แล้ว แต่ยังมีทรัพยากรเหลือเพียงพอจึงค่อยเพิ่มความสมบูรณ์ในแต่ละเรื่องเข้าไป หรือนำไปพัฒนางานใหม่อื่น ๆ ในภาพรวมทดแทน

ส่วนหลักการที่ 2 เอาไว้ใช้พิจารณากับใจตนเอง เพราะไม่ว่าเราจะเจอแต่เรื่องที่มีความสุข แต่แม้ในสถานการณ์กดดัน สถานการณ์ที่ทำให้เราสูญเสียบางอย่างไป หรือสถานการณ์ที่เราไม่สามารถเลือกได้ แต่สิ่งที่เราเลือกได้เสมอคือใจของเราเอง ที่ต้องรักษาความสุขความสงบไว้ แล้วหันมาหาสิ่งดี ๆ หรือสิ่งที่ได้เรียนรู้จากสถานการณ์นั้น ๆ

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมได้ตระหนักในประเด็นเหล่านี้ จึงอยู่ระหว่างการทบทวนและปรับปรุงดัชนีอุตสาหกรรม โดยทวนสอบข้อมูลการส่งออกและเพิ่มการจัดเก็บข้อมูลการผลิตของผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าส่งออกสูง อาทิ การผลิตเครื่องไม้นับ/แล็ปท็อป อุปกรณ์รับ-ส่งสัญญาณแบบออปติคัล (Optical Transceiver) และเครื่องสำรองไฟ (ขนาดใหญ่ซึ่งขยายตัวพร้อมกับการขยายตัวของ Data Center) นอกจากนี้ ได้เพิ่มเติมข้อมูลโรงงานในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดิม 2 รายการ ได้แก่ การผลิต Integrated Circuit (IC) และ การผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ตลอดจนเพิ่มเติมกลุ่มผลิตภัณฑ์และกลุ่มตัวอย่างในอุตสาหกรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมสอดคล้องโครงสร้างอุตสาหกรรมในปัจจุบันได้อย่างครบถ้วน และหาแนวทางปรับปรุงค่าถ่วงน้ำหนักให้มีความเที่ยงขึ้น (โดยอาจใช้วิธี Chain Volume Measures หรือ Laspeyres chain link หรือวิธีอื่น ๆ เพื่อให้สามารถสะท้อนความเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันทั่วทั้งที่ โดยจะใช้ข้อมูลผลประกอบกิจการโรงงานรายปีที่กระทรวงอุตสาหกรรมจัดเก็บร่วมกับข้อมูลมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นอกจากนี้ยังมีการดำเนินงานร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ร่วมศึกษาและจัดทำแนวทางการจัดทำดัชนีอุตสาหกรรมที่เหมาะสมกับอุตสาหกรรมสมัยใหม่และสอดคล้องกับเทคโนโลยีการผลิตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องต่อไป

ในยุคที่เต็มไปด้วยสถานการณ์ ความไม่แน่นอนและท้าทาย ท่านอยากฝากอะไรถึงผู้ประกอบการ

ท่านผู้ประกอบการในยุคนี้สมควรได้รับการยกย่องว่าเป็นฮีโร่ของชาติจริง ๆ ครับ ต้องรับมือกับความผันผวนสารพัดทั้งสงครามทางการค้า ทั้งการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยี ทั้งกระแสความยั่งยืน ทั้งรักษากิจการจากทุนต่างชาติที่เข้ามา และสังคมผู้สูงอายุที่ทำให้ทักษะแรงงานอาจทั้งไม่เพียงพอทั้งคุณภาพและปริมาณ

การที่ท่านผู้ประกอบการจะผ่านสถานการณ์เหล่านี้ไปได้ ต้องมีความสามารถในการปรับตัวอย่างสูง ทั้งการปรับตัวโดยใช้เทคโนโลยีระบบอัตโนมัติ และ AI มาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (Productivity) การปรับตัวกระบวนการผลิตสู่ความยั่งยืน (ESG & Green Transformation) เพื่อก้าวข้าม

มาตรการกีดกันทางการค้า และกติกาสากลใหม่ ๆ รวมถึงการบริหารกิจการด้วยความยืดหยุ่นโดยใช้ประโยชน์จากข้อมูล (Data Driven) เพื่อเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคและสามารถเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานในตลาดได้

ทั้งนี้สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม พร้อมจะเดินเคียงข้างผู้ประกอบการ โดยเรามีชุดข้อมูลเชิงลึก พร้อมบทวิเคราะห์แนวโน้มอุตสาหกรรม และประสานนโยบายเพื่อสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมในด้านต่าง ๆ เพื่อจะพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส ซึ่งคาดหวังว่าจะได้ทั้งข้อมูลที่ถูกต้องจากท่านผู้ประกอบการ เพื่อให้เราสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยไปสู่อนาคตร่วมกันได้อย่างยั่งยืนต่อไปครับ

สรุปดัชนีอุตสาหกรรมไทย

ไตรมาส 2/2569

กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (Manufacturing Production Index : MPI) ไตรมาส 2/2569 (เดือนเมษายน ถึงเดือนมิถุนายน) เมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.06 โดยดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง และดัชนีอัตราส่วนสินค้าสำเร็จรูปคงคลังปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.84 และ 9.24 ตามลำดับ แต่ดัชนีการส่งสินค้า ปรับตัวลดลงร้อยละ 0.74 สำหรับอัตราการใช้จ่ายการผลิต อยู่ที่ร้อยละ 57.60 (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 1 และรูปที่ 1) อุตสาหกรรมสำคัญที่มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นในไตรมาสนี้ เช่น อุปกรณ์สื่อสาร คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วง และเคมีภัณฑ์พื้นฐาน เป็นต้น

สำหรับอุตสาหกรรมที่มีการปรับตัวลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน เช่น ยานยนต์ น้ำมันปาล์ม ปุ๋ยเคมี และสารประกอบไนโตรเจน เป็นต้น (รายละเอียดแสดงในตารางที่ 2)

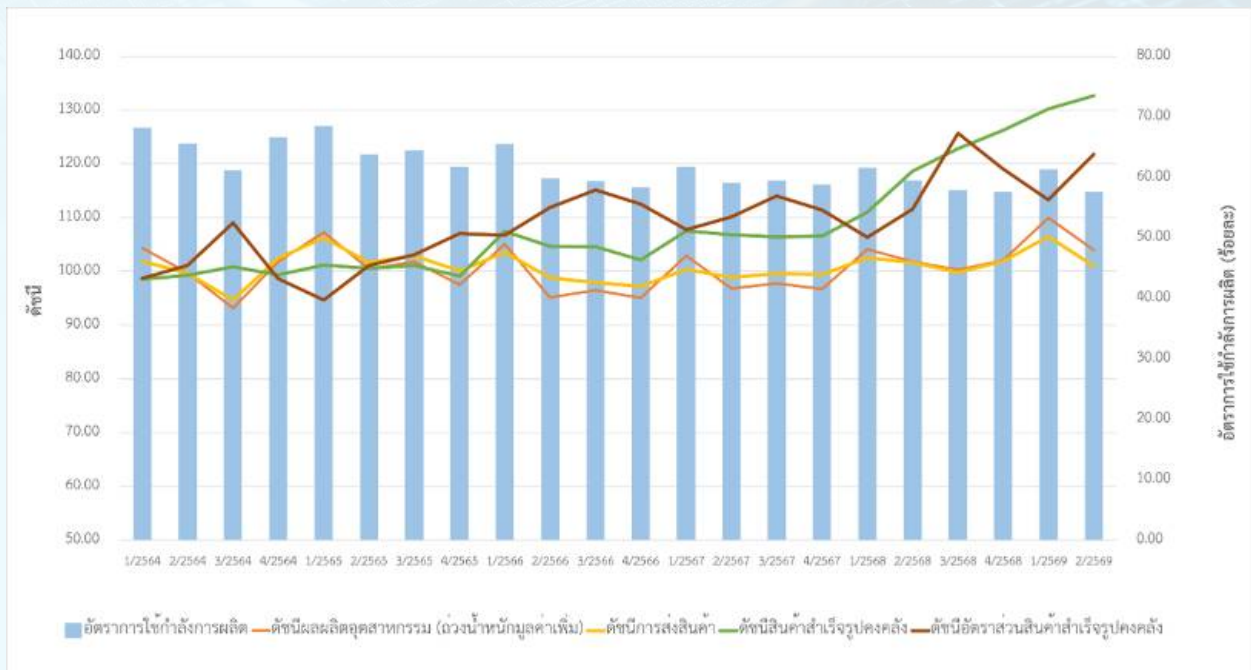
ตารางที่ 1 ดัชนีอุตสาหกรรมรายไตรมาส

ดัชนีอุตสาหกรรม รายไตรมาส (75 กลุ่มอุตสาหกรรม)					
ดัชนีอุตสาหกรรม	ไตรมาส 4/2568 (ต.ค.-ธ.ค.)	ไตรมาส 1/2569 (ม.ค.-มี.ค.)	ไตรมาส 2/2569 (เม.ย.-มิ.ย.)	อัตราการเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับ ไตรมาสก่อน (%MoM)	อัตราการเปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับ ไตรมาสเดียวกันของปีก่อน (%YoY)
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (ถ่วงน้ำหนักมูลค่าเพิ่ม)	102.08	110.03	103.93	-5.54	2.06
ดัชนีการส่งสินค้า	101.89	106.49	100.94	-5.21	-0.74
ดัชนีสินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	126.25	130.23	132.67	1.87	11.84
ดัชนีอัตราส่วน สินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	119.07	113.30	121.85	7.55	9.24
อัตราการใช้จ่ายการผลิต	57.54	61.29	57.60	-	-

ที่มา : กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : ข้อมูลจากการปรับปรุงดัชนีอุตสาหกรรมปีฐาน 2564 ณ เดือนกันยายน 2569 และเป็นดัชนีที่ยังไม่ได้ปรับผลกระทบของฤดูกาล

รูปที่ 1 ดัชนีอุตสาหกรรมรายไตรมาส

ที่มา : กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

หมายเหตุ : ข้อมูลจากการปรับปรุงดัชนีอุตสาหกรรมปีฐาน 2564 ณ เดือนกันยายน 2569 และเป็นดัชนีที่ยังไม่ได้ปรับผลกระทบของฤดูกาล

อุตสาหกรรมสำคัญ 5 อันดับแรกที่มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลต่อดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมในไตรมาสที่ 2 ของปี 2569 มีดังนี้

การผลิตอุปกรณ์สื่อสาร

ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 96.17 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ภาวะการผลิตเพิ่มขึ้นจากอุปกรณ์ในการรับ/ส่งสัญญาณแบบออปติคอล เนื่องจากการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน AI/Data Center ทั่วโลกที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเร่งผลิตเพื่อส่งออก เพื่อรองรับความไม่แน่นอนของมาตรการภาษีนำเข้าสหรัฐอเมริกา

การผลิตน้ำตาล

ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.05 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน จากการผลิตน้ำตาลทรายดิบและน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ที่เพิ่มขึ้น เป็นหลัก เนื่องจากปริมาณผลผลิตอ้อยที่มากกว่าปีก่อน และผู้ผลิตเร่งแปรรูปน้ำตาลทรายดิบเป็นน้ำตาลชนิดต่าง ๆ เพื่อส่งมอบตามสัญญา

การผลิตคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่อพ่วง

ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.55 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ภาวะการผลิตเพิ่มขึ้นจาก Hard Disk Drive (HDD) เป็นหลัก เนื่องจากความต้องการในการจัดเก็บข้อมูลที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของอุตสาหกรรม Data Center

การผลิตชิ้นส่วนและแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์

ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.77 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน จากการผลิต PCBA ที่เพิ่มขึ้นตามความต้องการใช้ในตลาดโลกที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การผลิตเคมีภัณฑ์พื้นฐาน

ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.69 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ภาวะการผลิตปรับตัวเพิ่มขึ้นจากโซดาไฟและคลอรีน เป็นหลัก เนื่องจากการขยายกำลังผลิตของผู้ผลิตบางราย เพื่อรองรับความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

อุตสาหกรรมสำคัญ 5 อันดับแรกที่มีการปรับตัวลดลงซึ่งส่งผลต่อดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม ในไตรมาสที่ 2 ของปี 2569 มีดังนี้

การผลิตยานยนต์

ปรับตัวลดลงร้อยละ 7.37 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ภาวะการผลิตปรับลดลงจากรถยนต์นั่งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก รถบรรทุกปิคอัพ เป็นหลัก เนื่องจากการหดตัวของตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ

การผลิตเครื่องจักรอื่น ๆ ที่ใช้งานทั่วไป

ปรับตัวลดลงร้อยละ 7.44 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ภาวะการผลิตลดลงจากเครื่องปรับอากาศเป็นหลัก เนื่องจากการปรับลดแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศคู่ค้า

การผลิตน้ำมันปาล์ม

ปรับตัวลดลงร้อยละ 27.43 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ภาวะการผลิตลดลงจากน้ำมันปาล์มดิบและน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ตามปริมาณผลปาล์มที่ออกสู่ตลาดน้อยกว่าปีก่อน

การผลิตพลาสติกและยางสังเคราะห์ขั้นต้น

ปรับตัวลดลงร้อยละ 7.97 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ภาวะการผลิตลดลงจาก Polypropylene (PP), Polyethylene (PE), Ethylene และ Propylene เป็นหลัก จากผู้ผลิตบางรายขาดแคลนวัตถุดิบจากสถานการณ์ความขัดแย้งในตะวันออกกลาง ส่งผลให้ต้องหยุดผลิตชั่วคราว

การผลิตปุ๋ยเคมีและสารประกอบไนโตรเจน

ปรับตัวลดลงร้อยละ 34.60 เมื่อเทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน ภาวะการผลิตลดลงจากปุ๋ยเคมี เนื่องจากการขาดแคลนวัตถุดิบในการผลิตจากสถานการณ์ความขัดแย้งในตะวันออกกลาง ส่งผลให้การกระจายวัตถุดิบบางชนิดหยุดชะงักและราคาแม่ปุ๋ยปรับตัวสูงขึ้น ประกอบกับราคาปุ๋ยเคมีปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อของเกษตรกรชะลอตัวตามภาวะเศรษฐกิจ

ตารางที่ 2 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมภาพรวมรายสาขาสำคัญ 10 อันดับแรก ของไตรมาส 2/2569

ผลิตภัณฑ์	น้ำหนัก	ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมรายสาขาสำคัญ								
		2566	2567	2568	ไตรมาส			2569		
					4/2568	1/2569	2/2569	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.
ดัชนีรวมยังไม่ได้ปรับฤดูกาล (%YoY)	100.00	97.94 -3.78	98.56 0.64	102.08 3.57	102.08 5.51	110.03 5.68	103.93 2.06	99.61 3.49	108.50 2.05	103.69 0.73
TSIC : 10 การผลิตผลิตภัณฑ์อาหาร (%YoY)	16.60	101.96 -2.29	106.34 4.29	106.54 0.18	99.48 0.54	125.52 5.02	107.03 0.03	103.41 -0.26	110.63 -1.57	107.06 2.03
TSIC : 11 การผลิตเครื่องดื่ม (%YoY)	3.80	104.91 0.53	109.31 4.20	103.41 -5.40	107.47 -2.86	105.95 -3.80	104.29 1.65	108.63 2.91	107.37 4.14	96.88 -2.29
TSIC : 12 การผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบ (%YoY)	0.72	83.27 -6.24	77.48 -6.95	76.94 -0.70	75.45 14.16	78.74 1.77	78.37 0.71	77.46 13.61	71.98 -10.04	85.67 0.49
TSIC : 17 การผลิตกระดาษ และผลิตภัณฑ์กระดาษ (%YoY)	2.06	90.27 -3.98	93.18 3.22	92.55 -0.68	89.51 0.14	94.61 1.33	98.43 5.70	95.95 7.39	104.58 6.72	94.77 2.97
TSIC : 22 การผลิตผลิตภัณฑ์ยาง และพลาสติก (%YoY)	8.78	97.91 -2.94	99.32 1.44	98.21 -1.12	96.26 -4.11	101.50 -2.21	95.94 0.63	89.19 -0.28	100.49 -0.14	98.14 2.28
TSIC : 24 การผลิตโลหะขั้นมูลฐาน (%YoY)	3.42	88.08 -4.85	86.62 -1.66	93.20 7.60	92.13 10.37	102.04 11.92	96.37 6.23	91.18 10.50	107.72 9.60	90.21 -1.26
TSIC : 26 การผลิตผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์ที่ใช้ในทางวิทยาศาสตร์ (%YoY)	9.84	69.95 -19.84	76.75 9.71	120.09 56.47	147.48 71.87	144.97 62.38	150.55 35.33	141.68 50.27	151.09 31.61	158.87 27.46
TSIC : 27 การผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า (%YoY)	3.49	85.72 -11.69	89.02 3.86	88.85 -0.19	86.66 -0.48	92.71 2.07	93.70 4.11	83.65 0.50	95.09 1.04	102.36 10.47
TSIC : 30 การผลิตอุปกรณ์ขนส่งอื่น ๆ (%YoY)	1.09	109.18 3.43	98.07 -10.18	103.23 5.26	96.78 2.57	106.02 -4.32	106.66 -0.47	90.52 -7.37	116.44 3.63	113.03 1.46
TSIC : 31 การผลิตเฟอร์นิเจอร์ (%YoY)	0.91	58.14 -26.13	59.33 2.04	58.69 -1.08	66.01 23.55	53.34 -3.23	52.29 -2.01	49.19 -4.36	55.18 1.48	52.51 -3.29

ที่มา : กองสารสนเทศและดัชนีเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

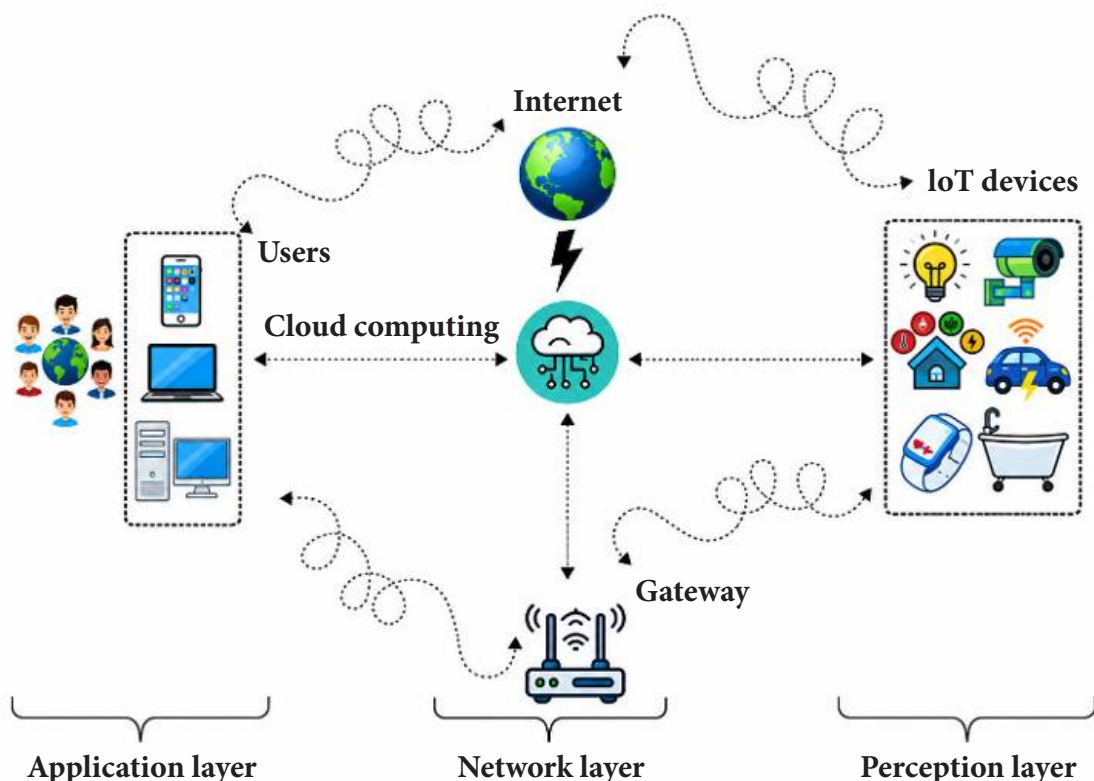
หมายเหตุ : ข้อมูลจากการปรับปรุงดัชนีอุตสาหกรรมปีฐาน 2564 ณ เดือนกันยายน 2569 และเป็นดัชนีที่ยังไม่ได้ปรับผลกระทบของฤดูกาล

ทั้งนี้ สามารถสืบค้นข้อมูลรายละเอียดดัชนีอุตสาหกรรม ได้ที่เว็บไซต์ของสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.)
<https://www.oie.go.th>

การยกระดับภาคอุตสาหกรรม ของประเทศไทย ด้วย **เทคโนโลยี IIoT**

กองนโยบายอุตสาหกรรมมหภาค

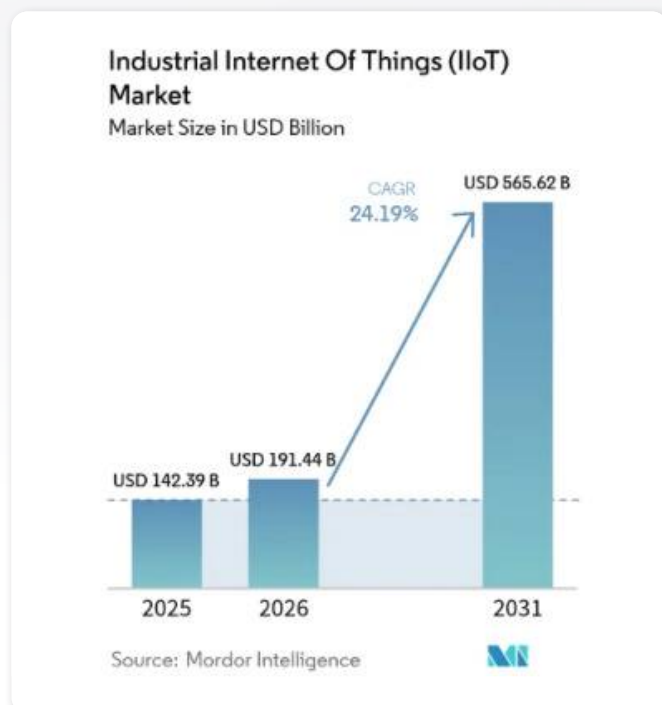
ในยุคเศรษฐกิจและสังคมที่มีการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยี IIoT มาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิต การบริหารจัดการ การเชื่อมโยงเครื่องจักร อุปกรณ์ และระบบต่าง ๆ เข้าด้วยกันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลแบบ Real-time เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานได้อย่างแม่นยำ ลดต้นทุนการผลิต ลดความผิดพลาด และเพิ่มความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม ดังนั้น การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล (Digital Transformation) กลายเป็นหัวใจสำคัญของการอยู่รอดในภาคธุรกิจ เพราะ IIoT เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม 4.0 โดยการผสมผสานการผลิตเข้ากับเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อสร้างกระบวนการทำงานที่ชาญฉลาดและแม่นยำอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน

ที่มา: <https://ietresearch.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1049/ise2/9275962>

IIoT หรือ ย่อมาจาก Industrial Internet of Things เป็นการนำเทคโนโลยี IoT (Internet of Things) มาประยุกต์ใช้ในภาคอุตสาหกรรม โดยเน้นการเชื่อมต่อระหว่างเครื่องจักร (Machine-to-Machine: M2M) เซนเซอร์อัจฉริยะ (Smart Sensor) และระบบควบคุมกระบวนการผลิต (Industrial Control Systems: ICS) เข้ากับโครงข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งข้อมูลจำนวนมหาศาล (Big Data) ที่จัดเก็บไว้จะถูกนำมาประมวลผลด้วย Cloud Computing เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถตัดสินใจได้อย่างแม่นยำบนพื้นฐานของข้อมูลจริงแบบ Real-time ส่วน IoT จะเป็นการเชื่อมต่ออุปกรณ์ทั่วไปในชีวิตประจำวันผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ช่วยเพิ่มความสะดวกสบาย และความปลอดภัยให้กับผู้ใช้งาน เช่น อุปกรณ์อัจฉริยะ (Smart Device) บ้านอัจฉริยะ (Smart Home) เมืองอัจฉริยะ (Smart City) และอุปกรณ์สวมใส่บนร่างกาย (Wearables) โดยองค์ประกอบของ IIoT ประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญที่ทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดอุตสาหกรรมอัจฉริยะ (Smart Industry) ได้แก่

- 1) เซนเซอร์และอุปกรณ์ตรวจวัด (Sensors and Devices)
- 2) ระบบประมวลผลและจัดเก็บข้อมูล (Data Processing and Storage)
- 3) เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Artificial Intelligence and Big Data Analytics)
- 4) ระบบควบคุมและการสั่งการอัตโนมัติ (Automation and Control Systems)

ที่มา: <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/industrial-internet-of-things-iiot-market>

นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยี IIoT มาใช้ในภาคอุตสาหกรรม ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อองค์กรและภาคการผลิต ทั้งในด้านประสิทธิภาพ คุณภาพ และความสามารถในการแข่งขัน ดังนี้

- 1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (Productivity Improvement) ช่วยให้เครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ แลกเปลี่ยนข้อมูลกันได้แบบ Real-time สามารถติดตามสถานะการทำงานของระบบได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้กระบวนการผลิตมีความแม่นยำ รวดเร็ว และลดระยะเวลาการหยุดชะงักของเครื่องจักร (Downtime)
- 2) การลดต้นทุนในการดำเนินงาน (Cost Reduction) โดยตรวจสอบข้อมูลผ่านเซนเซอร์อัจฉริยะ ช่วยลดการสูญเสียทรัพยากร ลดการใช้พลังงาน และลดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา เนื่องจากสามารถคาดการณ์ความเสียหายของเครื่องจักรล่วงหน้า (Predictive Maintenance) ก่อนเกิดปัญหาจริงได้
- 3) การเพิ่มคุณภาพของสินค้าและบริการ (Quality Enhancement) ข้อมูลที่ถูกเก็บรวบรวมจากกระบวนการผลิตสามารถนำมาวิเคราะห์ เพื่อควบคุมคุณภาพสินค้าได้อย่างแม่นยำ ช่วยลดข้อผิดพลาดจากมนุษย์ (Human Error) และทำให้มีมาตรฐานการผลิต
- 4) เสริมสร้างความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม (Industrial Safety) IIoT สามารถตรวจจับความผิดปกติของเครื่องจักร อุณหภูมิ ก๊าซ หรือสภาพแวดล้อมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ทันที
- 5) การสนับสนุนการตัดสินใจเชิงธุรกิจ (Data - Driven Decision Making) ช่วยให้ผู้บริหารใช้ข้อมูลจาก IIoT ในการตัดสินใจได้อย่างแม่นยำ และตอบสนองต่อความต้องการของตลาดได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ที่มา: <https://www.dga.or.th/document-sharing/dga-news/110376/>

ดัชนีการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (EGDI) เปรียบเทียบปี 2024 และ 2022

United Nations E-Government Survey

ประเทศ	ค่าดัชนี EGDI			อันดับโลก		
	2024	2022	เปลี่ยนแปลง	2024	2022	เปลี่ยนแปลง
 สิงคโปร์	0.9691	0.9133	▲ +0.0558	3	12	▲ +9
 ไทย	0.8351	0.7660	▲ +0.0691	52	55	▲ +3
 มาเลเซีย	0.8111	0.7740	▲ +0.0371	57	53	▼ -4
 อินโดนีเซีย	0.7991	0.7160	▲ +0.0831	64	77	▲ +13
 เวียดนาม	0.7709	0.6787	▲ +0.0922	71	86	▲ +15
 ฟิลิปปินส์	0.7621	0.6523	▲ +0.1098	73	89	▲ +16
 บรูไน	0.7554	0.7270	▲ +0.0284	75	68	▼ -7
 กัมพูชา	0.5754	0.5056	▲ +0.0698	120	127	▲ +7
 เมียนมา	0.5001	0.4994	▲ +0.0007	138	134	▼ -4
 ลาว	0.4404	0.3764	▲ +0.0640	152	159	▲ +7
 ดิมอร์-เลสเต	0.4020	0.4372	▼ -0.0352	159	147	▼ -12

▲ ปรับตัวขึ้น - ▼ ปรับตัวลง

ที่มา: UN E-Government Survey 2024

ที่มา : United Nations, United Nations E – Government Survey 2024

ซึ่งการขยายตัวของ IIoT สำหรับภาคอุตสาหกรรมทั่วโลกมีแนวโน้มการเติบโตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยผลการศึกษาวิจัยข้อมูลทางการตลาดโดย Mordor Intelligence พบว่า ในปี 2569 (2026) ตลาด IIoT มีมูลค่าโดยรวมสูงถึง 191.44 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งคาดว่าจะภายในปี 2574 (2031) จะมีมูลค่ากว่า 565.62 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 24.19 ต่อปี ในช่วงที่คาดการณ์ ซึ่งถือเป็นอัตราที่สูงมากสำหรับ

กลุ่มอุตสาหกรรม (Industrial Sector) ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการได้รับแรงสนับสนุนจากการเร่งนำเทคโนโลยี AI และโครงข่าย 5G มาประยุกต์ใช้ในภาคการผลิต เพื่อยกระดับภาคอุตสาหกรรมไปสู่โรงงานอัจฉริยะ (Smart Factory) อีกทั้งภาคอุตสาหกรรมยังต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environmental, Social, and Governance: ESG) ที่เข้มงวดมากขึ้นในระดับสากล

นอกจากนี้ ประเทศที่มีการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E - Government Development Index : EGDI) อยู่ในระดับสูง เปรียบเสมือนการวางรากฐานและโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่เอื้อให้เทคโนโลยี IIoT สามารถเข้าไปยกระดับภาคอุตสาหกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จากข้อมูลที่จัดโดยองค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ในปี 2567 (2024) พบว่า ประเทศไทยอยู่อันดับที่ 52 ของโลก จาก 193 ประเทศ เลื่อนอันดับขึ้นจากเดิมที่เคยอยู่อันดับที่ 55 ในปี 2565 (2022) และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่าประเทศไทยมีค่าดัชนีการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (EGDI) อยู่อันดับที่ 2 โดยเป็นรองเพียงประเทศสิงคโปร์ ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มที่มีการพัฒนาระดับสูงมาก (Very High EGDI) สะท้อนถึงความสำเร็จด้านการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลอย่างรวดเร็วในภูมิภาค อันจะนำพาประเทศไทยมุ่งสู่การเป็นหนึ่งในอันดับที่ 40 ของโลก ภายในปี พ.ศ. 2570 ตามเป้าหมายในแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566 – 2570 ดังนั้น ถือเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรมไทยในขณะเดียวกัน บริษัทชั้นนำระดับโลกได้มีการนำเทคโนโลยี IIoT มาประยุกต์ใช้ เช่น Siemens (เยอรมนี) เน้นการจำลองโรงงานเสมือนจริง โดยเก็บข้อมูลจากเครื่องจักรในโรงงานมาวิเคราะห์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการซ่อมบำรุงเชิงพยากรณ์ (Predictive Maintenance) ABB (สวิตเซอร์แลนด์) ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับหุ่นยนต์และระบบควบคุมอัตโนมัติ โดยจะรวมข้อมูลจากเซนเซอร์ เครื่องจักร และระบบบริหารจัดการ (ERP) นำมาประมวลผลด้วย AI เพื่อให้ผู้บริหารมองเห็นภาพรวมของทั้งองค์กรในหน้าจอเดียว (Dashboard) Honeywell (สหรัฐฯ) เน้นการจัดการประสิทธิภาพในอุตสาหกรรมน้ำมัน ก๊าซ และอาคารอัจฉริยะ โดยมีการควบคุมการใช้พลังงานผ่านแพลตฟอร์ม IIoT ที่ชื่อว่า Honeywell Forge และใช้ระบบแจ้งเตือนแบบ Real-time เพื่อเพิ่มความปลอดภัยในพื้นที่เสี่ยง และ Huawei (จีน) เน้นการเชื่อมต่อผ่านโครงข่าย 5G และ Narrowband IoT (NB-IoT) ช่วยให้เมืองหรือนิคมอุตสาหกรรม สามารถรองรับการเชื่อมต่ออุปกรณ์จำนวนมากได้พร้อมกันอย่างปลอดภัย มีประสิทธิภาพ และต้นทุนต่ำ จากตัวอย่างดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เทคโนโลยี IIoT ได้กลายเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมทั่วโลก

มุมมองของผู้เขียน เทคโนโลยี IIoT ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยให้สามารถแข่งขันในระดับสากล เนื่องจากประเทศไทยกำลังเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) และมีการผลักดันนโยบาย Thailand 4.0 อย่างต่อเนื่อง หากมีการนำ IIoT มาประยุกต์ใช้อย่างจริงจัง จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการของประเทศได้ โดยภาครัฐควรสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ศูนย์ข้อมูล (Data Center) ให้ครอบคลุมพื้นที่อุตสาหกรรมทั่วประเทศ การส่งเสริมการลงทุนด้านเทคโนโลยีผ่านมาตรการลดหย่อนภาษีหรือเงินสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการ การพัฒนาทักษะแรงงานด้านดิจิทัล AI และความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) เพื่อยกระดับภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยจากระบบการผลิตแบบดั้งเดิมไปสู่โรงงานอัจฉริยะ (Smart Factory) ที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล ซึ่งประเทศไทยมีจุดแข็งด้านฐานการผลิตและโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่กำลังพัฒนา แต่ความสำเร็จจะขึ้นอยู่กับความพร้อมของภาคเอกชนด้วย ทั้งด้านทักษะของบุคลากร Reskill/Upskill ด้านการลงทุนในข้อมูล และด้านการสร้างความร่วมมือกับพันธมิตร นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีศักยภาพในการนำ IIoT ไปใช้ในหลากหลายอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน อุตสาหกรรมอาหารและเกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมด้านการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และอุตสาหกรรมทางการแพทย์ครบวงจร ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานสูงขึ้น ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดโลกได้ และเปลี่ยนประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมมูลค่าสูงของภูมิภาค

จัดทำโดย:

นางสาวณัฏพร วัลลี

แหล่งข้อมูลอ้างอิง:

1. Industrial IoT Market Size, Share & Industry Report สืบค้นจาก https://www.marketsandmarkets.com/Market-Reports/industrial-internet-of-things-market-129733727.html?utm_medium=chat&utm_campaign=link-shared-in-chat&utm_source=livechat.com&utm_content=www.marketsandmarkets.com
2. A Review on Integrating IoT, IIoT, and Industry 4.0: A Pathway to Smart Manufacturing and Digital Transformation สืบค้นจาก <https://ietresearch.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1049/ise2/9275962>
3. INDUSTRIAL INTERNET OF THINGS (IIOT) MARKET SIZE & SHARE ANALYSIS - GROWTH TRENDS AND FORECAST (2026 - 2031) สืบค้นจาก <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/industrial-internet-of-things-iiot-market>

ฮัจญ์และอุมเราะห์

โอกาสของอุตสาหกรรมไทย ในตลาดมุสลิม

กองวิจัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

การแสวงบุญของชาวมุสลิมแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ ฮัจญ์ (ศาสนบัญญัติบังคับประกอบพิธีช่วงวันที่ 8-13 เดือนซุลฮิจญะห์) และ อุมเราะห์ (ประกอบพิธีได้ตลอดทั้งปี) ในมุมมองภาคอุตสาหกรรม ฮัจญ์และอุมเราะห์ถือเป็น "ตลาดเฉพาะ" (Niche Market) ที่มีความต้องการสินค้าและบริการเฉพาะด้านตามข้อกำหนดทางศาสนาและสภาพแวดล้อม การทำความเข้าใจพฤติกรรมและความต้องการของผู้แสวงบุญจึงเป็นโอกาสสำคัญในการพัฒนาสินค้าและอุตสาหกรรมไทยเพื่อรองรับตลาดมุสลิมที่กำลังเติบโต

1. มูลค่าทางเศรษฐกิจ ของฮัจญ์และอุมเราะห์

ปัจจุบันกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับฮัจญ์และอุมเราะห์สร้างรายได้ให้แก่เศรษฐกิจซาอุดีอาระเบียมากกว่า 20,000 ล้านยูโรต่อปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 34,000-45,000 ล้านยูโรต่อปี หากบรรลุเป้าหมายตามแผน Saudi Vision 2030 ที่ตั้งเป้ารองรับผู้แสวงบุญอุมเราะห์ต่างชาติถึง 30 ล้านคนต่อปี (จาก 16.92 ล้านคนในปี 2024) ความต้องการดังกล่าวทำให้ฮัจญ์และอุมเราะห์เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจนอกภาคน้ำมัน (Non-Oil Economy) ของซาอุดีอาระเบียผ่านการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน การขนส่ง และระบบบริการ ซึ่งสร้างโอกาสมหาศาลให้กับสินค้าอุปโภคบริโภคจากทั่วโลก

รูปที่ 1 ฮัจญ์และอุมเราะห์ตัวเลขสำคัญทางเศรษฐกิจ

2. โอกาสของอุตสาหกรรมไทยจากตลาดฮัจญ์และอุมเราะห์

ข้อกำหนดทางศาสนา สภาพแวดล้อม และพฤติกรรมของผู้แสวงบุญ ก่อให้เกิดความต้องการสินค้าที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งอุตสาหกรรมไทยสามารถนำมาพัฒนาเป็นสินค้ามูลค่าเพิ่มได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการประกอบพิธีฮัจญ์และอุมเราะห์

	สินค้า	บทบัญญัติ/พฤติกรรมของผู้แสวงบุญ	แนวทางพัฒนาสินค้าไทย
	ผ้าเอี๊ยะรอม	ผู้แสวงบุญชาย : ห้ามสวมเสื้อผ้าตัดเย็บเข้ารูป/มีตะเข็บ ต้องนุ่ง 1 ผืน ห่ม 1 ผืน (ผ้าขาว) ผู้แสวงบุญหญิง : แต่งกายมิดชิด ไม่จำกัดสี/การตัดเย็บ	พัฒนาสิ่งทอที่ระบายอากาศดี น้ำหนักเบา ซับเหงื่อไม่ระคายเคืองต่อเยื่อผิวหนังได้เป็นอย่างดี และชุดละหมาด
	รองเท้าสำหรับผู้แสวงบุญ	การทำพิธีฮัจญ์และอุมเราะห์ผู้แสวงบุญ ต้องเดินเท้าระยะทางไกลกลางแจ้ง อากาศร้อน ผู้แสวงบุญชาย : ต้องใช้รองเท้าแตะแบบเปิดหลังเท้าและส้นเท้า	พัฒนารองเท้าตามหลักสรีรศาสตร์ น้ำหนักเบา รับแรงกระแทก ระบายอากาศ และทนความร้อนสูง
	อาหาร	ต้องได้รับมาตรฐานฮาลาล นิยมอาหารพร้อมรับประทาน ที่คุ้นเคยและพกพาสะดวก	พัฒนาอาหารพร้อมรับประทานที่ได้รับรองมาตรฐานฮาลาล เก็บรักษาได้นาน น้ำหนักเบา เหมาะกับการเดินทาง

3. ศักยภาพของอุตสาหกรรมไทยในการรองรับตลาดฮัจญ์และอุมเราะห์

เมื่อพิจารณาข้อมูลดัชนีภาคอุตสาหกรรมของไทย พบว่าหลายสาขามีกำลังการผลิตเหลือสามารถรองรับตลาดฮัจญ์และอุมเราะห์ได้ รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับพิธีฮัจญ์และอุมเราะห์

อุตสาหกรรม	MPI ปี.ย.69 (%YoY)	MPI เฉลี่ย ม.ค. - ปี.ย. 69	MPI +/- ต่อเนื่อง (เดือน)	CapU ปี.ย.69	CapU เฉลี่ย ม.ค. - ปี.ย. 69	CapU<50 ต่อเนื่อง (เดือน)	Inventory Ratio
การทอผ้า	1.64	63.54	1	29.05	29.97	30	128.53
การผลิตรองเท้า	-8.75	101.39	9	55.85	55.84	-	69.08
การผลิตอาหารสำเร็จรูป	19.25	171.91	7	77.17	76.08	-	89.89

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ข้อมูล CapU ต่ำกว่า 50 พิจารณาตั้งแต่ 1 มกราคม 2567

3.1 อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (การทอผ้า) : โอกาสในการเพิ่มการใช้กำลังการผลิต

ข้อมูลเดือนมิถุนายน 2569 พบว่า อุตสาหกรรมการทอผ้ามีดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) ขยายตัวร้อยละ 1.64 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน และเป็นการกลับมาขยายตัวครั้งแรกในรอบปี สะท้อนสัญญาณการฟื้นตัวของการผลิต อย่างไรก็ตาม อัตราการใช้กำลังการผลิต (CapU) อยู่ที่เพียงร้อยละ 29.05 และต่ำกว่าร้อยละ 50 ต่อเนื่องถึง 30 เดือน ขณะที่อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลืออยู่ที่ 128.53 สะท้อนว่าสินค้ายังคงใช้เวลาค่อนข้างนานในการระบายออกสู่ตลาด ดังนั้น แม้การผลิตจะเริ่มฟื้นตัว แต่อุตสาหกรรมยังมีการผลิตเหลืออยู่มาก โดยประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่การเร่งสร้างอุปสงค์และเพิ่มคำสั่งซื้อ เพื่อให้สามารถใช้กำลังการผลิตที่มีอยู่ได้อย่างเต็มศักยภาพ

3.2 อุตสาหกรรมรองเท้า : การพัฒนาสินค้าเฉพาะทางเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

ข้อมูลเดือนมิถุนายน 2569 พบว่า อุตสาหกรรมการผลิตรองเท้า มีดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) หดตัวร้อยละ 8.75 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน และหดตัวต่อเนื่องเป็นเวลา 9 เดือน สะท้อนว่าอุตสาหกรรมยังคงได้รับแรงกดดันจากภาวะการแข่งขันและอุปสงค์ที่ชะลอตัว อย่างไรก็ตาม อัตราการใช้กำลังการผลิต (CapU) อยู่ที่ร้อยละ 55.85 หรือเฉลี่ยในช่วง 6 เดือนแรกของปีอยู่ที่ร้อยละ 55.84 แสดงให้เห็นว่า ยังคงมีกำลังการผลิตรองรับการขยายการผลิตได้ หากได้รับคำสั่งซื้อจากตลาดใหม่ ขณะที่อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลืออยู่ที่ 69.08 สะท้อนว่าการบริหารสินค้าคงคลังยังอยู่ในระดับที่เหมาะสม

3.3 อุตสาหกรรมอาหาร : ต่อยอดจุดแข็งสู่ตลาดผู้แสวงบุญโลก

อุตสาหกรรมการผลิตอาหารสำเร็จรูปยังคงมีสัญญาณการขยายตัวที่แข็งแกร่ง โดยเดือนมิถุนายน 2569 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) ขยายตัวร้อยละ 19.25 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันของปีก่อน และขยายตัวต่อเนื่องเป็นเวลา 7 เดือน อัตราการใช้กำลังการผลิต (CapU) อยู่ที่ร้อยละ 77.17 และเฉลี่ยในช่วง 6 เดือนแรกของปีอยู่ที่ ร้อยละ 76.08 สะท้อนถึงศักยภาพของฐานการผลิตและความสามารถในการรองรับความต้องการของตลาด ขณะที่อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลืออยู่ที่ 89.89 ซึ่งสะท้อนถึงการบริหารสินค้าคงคลังที่อยู่ในระดับเหมาะสม

4. โอกาสของผู้ประกอบการไทยและกรณีศึกษาผ้าอ้อม

ปัจจุบันไทยทำหน้าที่เป็นผู้ใช้และกระจายสินค้ามากกว่าผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ ไทยมีตลาดภายในประเทศ เป็นฐานนำร่องที่สำคัญ โดยมีผู้แสวงบุญฮัจญ์ประมาณ 6,600-7,700 คน/ปี และผู้แสวงบุญอุมเราะห์ไม่ต่ำกว่า 40,000 คน/ปี (ประเมินจากสถิติผู้โดยสารขาออกไปประเทศซาอุดีอาระเบียของบริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)) รวมเป็นฐานผู้บริโภคในประเทศกว่า 45,000-50,000 คนต่อปี ซึ่งเหมาะสมสำหรับการทดลองผลิตภัณฑ์ก่อนขยายสู่ตลาดโลก

เมื่อวิเคราะห์กรณีศึกษา ผ้าอ้อมรอบ ผ่านข้อมูลการนำเข้าผ้าอ้อม (HS 5208 และ HS 5209) ของซาอุดีอาระเบียและไทย พบโครงสร้างการค้าดังตารางที่ 3 และ 4 ว่า ผู้ส่งออกผ้าอ้อมไปประเทศซาอุดีอาระเบียรายสำคัญ ได้แก่ อินเดีย จีน อิตาลี ปากีสถาน และเวียดนาม โดยอินเดียมีส่วนแบ่งตลาดสูงสุตร้อยละ 36.28 รองลงมา ได้แก่ จีน ร้อยละ 27.66 ขณะที่ประเทศไทยมีส่วนแบ่งเพียงร้อยละ 0.32 และอยู่ในอันดับที่ 20 ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนว่า ตลาดสิ่งทอสำหรับซาอุดีอาระเบียยังถูกครอบครองโดยผู้ผลิตรายเดิมในเอเชียใต้และเอเชียตะวันออก ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าอ้อมและมีเครือข่ายการค้ากับซาอุดีอาระเบียมาอย่างยาวนาน ขณะที่ประเทศไทยยังมีบทบาทในตลาดนี้ค่อนข้างจำกัด แม้ว่าจะมีศักยภาพด้านการผลิตสิ่งทอและการพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าเพิ่มก็ตาม

ตารางที่ 3 ประเทศที่ซาอุดีอาระเบียมีการนำเข้าผ้าอ้อม (HS 5208 และ HS 5209)

ประเทศ	มูลค่าการนำเข้าปี 2568 (เหรียญสหรัฐ)	สัดส่วน (ร้อยละของ การนำเข้าทั้งหมด)
อินเดีย	5,634,322	36.28
จีน	4,294,855	27.66
อิตาลี	1,185,380	7.63
ปากีสถาน	727,867	4.69
เวียดนาม	644,104	4.15
ไทย (อันดับที่ 20)	48,961	0.32
โลก	15,529,104	100

ที่มา : Global Trade Atlas

เมื่อพิจารณาข้อมูลการนำเข้าผ้าฝ้ายทอของประเทศไทยพบว่า ไทยเองก็ยังพึ่งพาการนำเข้าผ้าฝ้ายทอจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก โดยนำเข้าจาก จีน เป็นหลัก คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 57.76 รองลงมา ได้แก่ อินเดีย ร้อยละ 21.16 เวียดนาม ร้อยละ 9.51 และอิตาลีร้อยละ 8.37 ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นว่าห่วงโซ่อุปทานของผ้าฝ้ายในประเทศไทยยังอาศัยวัตถุดิบจากต่างประเทศ ดังนั้น หากประเทศไทยต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับตลาดฮัจญ์และอุมเราะห์ เช่น ผ้าเอี๊ยะรอม สิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการไม่ใช่การผลิตผ้าฝ้ายขั้นต้น แต่เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ผ่านการออกแบบ การเลือกใช้วัสดุ การพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งทอ และการสร้างแบรนด์สินค้าสำหรับผู้แสวงบุญ โดยเฉพาะ รายละเอียดตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ประเทศที่ไทยมีการนำเข้าผ้าฝ้ายทอ (HS 5208 และ HS 5209)

ประเทศ	มูลค่าการนำเข้า ปี 2568 (เหรียญสหรัฐ)	สัดส่วน (ร้อยละของ การนำเข้าทั้งหมด)
จีน	77,612,880	57.76
อินเดีย	28,435,051	21.16
เวียดนาม	12,778,580	9.51
อิตาลี	11,245,593	8.37
ญี่ปุ่น	1,164,132	0.87
โลก	134,359,888	100

ที่มา : Global Trade Atlas

5. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อยกระดับประเทศไทยสู่การเป็นผู้ผลิตสินค้าสำหรับตลาดฮัจญ์และอุมเราะห์

5.1 สร้างฐานข้อมูลตลาดฮัจญ์และอุมเราะห์ รวมถึงใช้ข้อมูลดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมเป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางการพัฒนา

การพัฒนาสินค้าที่ตอบโจทย์ตลาดจำเป็นต้องเริ่มจากข้อมูลมากกว่าการผลิตตามความคุ้นเคยของผู้ประกอบการ ดังนั้น ภาครัฐควรจัดทำฐานข้อมูลตลาดฮัจญ์และอุมเราะห์อย่างเป็นระบบ โดยรวบรวมข้อมูลด้านพฤติกรรมผู้แสวงบุญ ความต้องการสินค้าในแต่ละช่วงของพิธีกรรม แนวโน้มตลาดมาตรฐานสินค้า ช่องทางการจัดจำหน่าย ตลอดจนกฎระเบียบของประเทศปลายทาง เพื่อให้ผู้ประกอบการไทยสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้อย่างตรงความต้องการของตลาด การมีฐานข้อมูลดังกล่าวยังช่วยลดความเสี่ยงในการลงทุนของผู้ประกอบการ และเพิ่มโอกาสในการพัฒนาสินค้าใหม่ที่มีศักยภาพในการแข่งขันในตลาดมุสลิมโลก

5.2 พัฒนา Halal Innovation เชื่อมโยงงานวิจัยสู่ภาคอุตสาหกรรม และยกระดับประเทศไทยสู่ผู้พัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับผู้แสวงบุญ

การพัฒนาสินค้าสำหรับตลาดมุสลิมไม่ควรจำกัดอยู่เพียงการรับรองฮาลาล แต่ควรมุ่งสู่การสร้าง Halal Innovation ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เกิดจากความเข้าใจหลักปฏิบัติทางศาสนาและความต้องการของผู้บริโภคมุสลิม ภาครัฐควรส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานด้านศาสนา นักวิจัย มหาวิทยาลัย ศูนย์วิทยาศาสตร์ฮาลาล ผู้ประกอบการ และหน่วยงานด้านอุตสาหกรรม เพื่อร่วมกันวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น ผ้าเอี๊ยะรอมที่ใช้เส้นใยสมรรถนะสูง รองเท้าสำหรับผู้แสวงบุญที่ออกแบบตามหลักสรีรศาสตร์ อาหารพร้อมรับประทานฮาลาล หรือผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพที่เหมาะสมกับการเดินทางระยะไกล เครื่องสำอางสำหรับผู้หญิงมุสลิม เป็นต้น การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยเปลี่ยนจากการแข่งขันด้านราคาไปสู่การแข่งขันด้วยนวัตกรรมและการเพิ่มมูลค่าสินค้าไทย

ในระยะยาว ประเทศไทยไม่ควรมุ่งเน้นการส่งออกสินค้าเป็นรายสินค้าเพียงอย่างเดียว แต่ควรพัฒนาสู่การเป็นผู้ให้บริการโซลูชันครบวงจรสำหรับผู้แสวงบุญ (Pilgrim Solutions) แนวคิดดังกล่าวอาจเริ่มจากการพัฒนา Thailand Pilgrim Collection ซึ่งเป็นชุดผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบขึ้นสำหรับผู้แสวงบุญโดยเฉพาะ ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์จากหลากหลายอุตสาหกรรม เช่น ชุดเอี๊ยะรอม รองเท้าสำหรับเดินระยะไกล ร่มกันแดด ผลิตภัณฑ์ดูแลสุขภาพ และอาหารพร้อมรับประทานฮาลาล โดยเน้นคุณภาพ ความสะอาด และความสอดคล้องกับหลักปฏิบัติทางศาสนา การบูรณาการผลิตภัณฑ์จากหลายอุตสาหกรรมภายใต้แนวคิดเดียวกัน จะช่วยเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าไทย และสะท้อนศักยภาพของประเทศไทยในการเป็นผู้พัฒนานวัตกรรมสำหรับตลาดมุสลิมมากกว่าการเป็นเพียงผู้ผลิตสินค้าแต่ละชนิด

5.3 เริ่มจากการทดแทนการนำเข้าสู่การเป็นผู้เล่นในห่วงโซ่อุปทานสินค้าฮัจญ์และอุมเราะห์

การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยเพื่อเข้าสู่ตลาดฮัจญ์และอุมเราะห์ควรดำเนินการเป็นลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าสำหรับผู้แสวงบุญไทย โดยเริ่มจากความร่วมมือระหว่างผู้ผลิตไทยกับผู้ประกอบกิจการฮัจญ์และอุมเราะห์ภายในประเทศ

ระยะที่ 2 ขยายตลาดไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีผู้แสวงบุญจำนวนมาก เช่น อินโดนีเซีย มาเลเซีย และบรูไน

ระยะที่ 3 พัฒนาสู่การเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกสินค้าสำหรับตลาดฮัจญ์และอุมเราะห์ในระดับโลกผ่านการสร้างเครือข่ายทางการค้าและความร่วมมือกับผู้นำเข้าและผู้จัดจำหน่ายในชาอูดีอาระเบีย

แนวทางดังกล่าวจะช่วยลดความเสี่ยงในการเข้าสู่ตลาดใหม่ สร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้ประกอบการไทย และยกระดับประเทศไทยจากผู้ซื้อสินค้าไปสู่ผู้เล่นในห่วงโซ่อุปทานของตลาดฮัจญ์และอุมเราะห์

บทสรุป

ตลาดฮัจญ์และอุมเราะห์เป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นว่า **ความเข้าใจในหลักปฏิบัติทางศาสนาสามารถต่อยอดไปสู่การสร้างนวัตกรรมและโอกาสทางเศรษฐกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม** บทความนี้แสดงให้เห็นว่า การบูรณาการข้อมูลด้านศาสนา ความต้องการของผู้บริโภค ข้อมูลภาคอุตสาหกรรม (MPI และ CapU) และข้อมูลการค้าโลก สามารถนำมาใช้ในการระบุอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ กำหนดทิศทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และออกแบบนโยบายอุตสาหกรรมที่ตอบโจทย์ตลาดเฉพาะได้

หากประเทศไทยสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านศาสนา งานวิจัย เทคโนโลยี และศักยภาพของภาคอุตสาหกรรมเข้าด้วยกัน พร้อมทั้งเริ่มต้นจากการทดแทนการนำเข้าและค่อย ๆ ขยายบทบาทสู่ห่วงโซ่อุปทานระดับโลก ประเทศไทยจะไม่เพียงสร้างตลาดใหม่ให้แก่ผู้ประกอบการไทย แต่ยังสามารถยกระดับจากผู้ผลิตสินค้า ไปสู่ผู้พัฒนานวัตกรรมและผู้เล่นสำคัญในตลาดสินค้าสำหรับผู้แสวงบุญของโลก ซึ่งจะเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมไทยและเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน

จัดทำโดย:
สุรัสวดี ขำวีไล

แหล่งข้อมูลอ้างอิง:

1. The Global Trade Atlas (GTA)
2. สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
3. กระทรวงฮัจญ์และอุมเราะห์แห่งชาอูดีอาระเบีย (Ministry of Hajj and Umrah)
4. บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

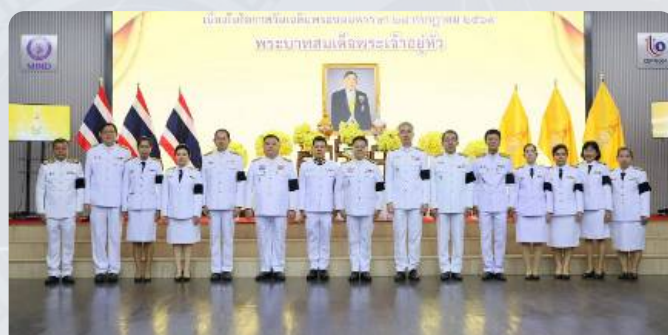
กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2569

**สศอ. เข้าร่วมพิธีถวายพระพรชัยมงคลเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา
28 กรกฎาคม 2569 จัดโดย กระทรวงอุตสาหกรรม**

วันที่ 27 กรกฎาคม 2569 นายวราวุธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานในพิธีถวายพระพรชัยมงคลและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2569 ของกระทรวงอุตสาหกรรม โดยมี นายทัตพงศ์ สะสมทรัพย์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงอุตสาหกรรม นายธนศพล ธนบุญวัฒน์ เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม พลเอก นเรนทร์ สิริภูบาล ที่ปรึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม นางภัทมน เพ็งส้ม ที่ปรึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม นายณัฐพล รังสิตพล ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม และคณะผู้บริหาร ข้าราชการเจ้าหน้าที่ ส่วนราชการ กรม รัฐวิสาหกิจ สถาบันเครือข่าย หน่วยงานในกำกับดูแลในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรม เข้าร่วมพิธี ณ ห้องประชุมกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ในโอกาสนี้ นายศุภกิจ บุญศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม นายนรณ สุขสมาน รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม นางสาวณิรดา วิสุทธิชาติธาดา รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เข้าร่วมในพิธีด้วย

สศอ. จัดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณ
เพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน ประจำปี 2569
และลงนามถวายพระพรชัยมงคล
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2569

วันที่ 27 กรกฎาคม 2569 นายศุภกิจ บุญศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม นายณรุณ สุขสมาน รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม นางสาวณิศา วิสุทธิชาติธาดา รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม พร้อมด้วยผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ สศอ. ร่วมพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณเพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน ประจำปี 2569 เบื้องหน้าพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 และลงนามถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28 กรกฎาคม 2569 ณ ห้องประชุม 601 ชั้น 6 สศอ.

กระทรวงอุตสาหกรรม ร่วมพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณ เพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2569 ณ บริเวณท้องสนามหลวง

วันที่ 28 กรกฎาคม 2569 เวลา 07.30 น. นายวราวุธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม นำคณะผู้บริหารกระทรวงอุตสาหกรรม ประกอบด้วย นายณัฐพล รัชสีตพล ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม และคณะผู้บริหารกระทรวงอุตสาหกรรม ร่วมพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณเพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2569 โดยมี นายอนุทิน ชาญวีรกูล นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานในพิธี ณ บริเวณท้องสนามหลวง

ในโอกาสนี้ นายศุภกิจ บุญศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม นางสาวณิรดา วิสุทธิชาติธาดา รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม พร้อมด้วยผู้บริหารสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เข้าร่วมในพิธีฯ ด้วย

สศอ. ร่วมลงนามถวายพระพรชัยมงคล

เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2569 ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง

วันที่ 28 กรกฎาคม 2569 เวลา 09.00 น. นายณัฐพล รัชสีตพล ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม นำคณะผู้บริหารกระทรวงอุตสาหกรรม ลงนามถวายพระพรชัยมงคล พร้อมถวายแจกันดอกไม้เบื้องหน้าพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 28 กรกฎาคม 2569 ณ ศาลาสหทัยสมาคม ในพระบรมมหาราชวัง

ในโอกาสนี้ นายศุภกิจ บุญศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม นางสาวณิรดา วิสุทธิชาติธาดา รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ได้เข้าร่วมลงนามถวายพระพรฯ ด้วย

“ศุภกิจ” ปลุกอุตสาหกรรมไทยรับโลกใหม่

ดัน Made in Thailand ชูไบโอเอนอร์จี เซมิคอนดักเตอร์-ไฟโตนิคส์
พร้อมทบทวนกฎหมาย ปรับดัชนีสะท้อนเศรษฐกิจจริง
เผยปลาย ส.ค. เตรียมเจรจาภาษีสหรัฐฯ

วันที่ 13 สิงหาคม 2569 นางศุภกิจ สุธรรมพันธุ์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เดินทางไปตรวจเยี่ยมและมอบนโยบายแก่กระทรวงอุตสาหกรรม โดยมีนายวรวิทย์ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมเข้าร่วมประชุม ณ ห้องประชุม ชั้น 6 อาคารกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ในโอกาสนี้ นายศุภกิจ บุญศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม นายณัฐณิชา สุขสมาน รองผู้อำนวยการ

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม นางสาวณิรดา วิสุทธิชาติธาดา รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม พร้อมด้วยผู้บริหาร สศอ. เข้าร่วมด้วย ณ ห้องประชุม ชั้น 6 อาคารกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และผ่านทางระบบ Zoom Meeting

นางศุภกิจ กล่าวว่า รัฐบาลต้องการสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจไทยจากฐานภายในประเทศ ควบคู่รักษาขีดความสามารถแข่งขันในตลาดโลก หลังคณะกรรมการการอุตสาหกรรมแห่งชาติ หรือ กอช. ไม่ได้หารือร่วมกันมานานราว 4 ปี ขณะที่ภูมิรัฐศาสตร์และโครงสร้างอุตสาหกรรมโลกเปลี่ยนเร็ว

ประเด็นหลักคือการเปิดประตูตลาดภาครัฐให้สินค้าวัตถุดิบ ชิ้นส่วน และบริการที่ผลิตในประเทศ โดยเฉพาะ 3 อุตสาหกรรมมูลค่าสูงและมีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์ ได้แก่ อุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ระบบราง และเครื่องมือแพทย์ ผ่านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและ Green Procurement

นางศุภกิจ กล่าวว่า ภาครัฐจะเป็นผู้ใช้งานสำคัญในการสร้างอุปสงค์ให้อุตสาหกรรมเหล่านี้ ก่อนขยายสู่ตลาดเอกชนและตลาดต่างประเทศ แต่การให้แต้มต่อ Made in Thailand ต้องไม่ลดมาตรฐาน สินค้าที่ใช้ชิ้นส่วนไทยต้องได้มาตรฐานสากล และมีเกณฑ์นับ Local Content ชัดเจน

กระทรวงอุตสาหกรรมได้รับมอบหมายให้เชื่อม “วิจัย-ผลิต-ตลาด-ลงทุน” ผ่านกลไก GMT SMEs ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม อีกด้านหนึ่ง ที่ประชุมได้หารือการผลักดันพลังงานชีวภาพ ทั้งดีเซลและเบนซิน โดยต้องดูภาษีสรรพสามิต กลไกตลาด ความพร้อมของอุตสาหกรรมยานยนต์ และประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับอย่างสมดุล เชื่อมโยงสู่เศรษฐกิจสีเขียว BCG และ ESG นางสาวสุภาณี กล่าวว่า อุตสาหกรรมใหม่ที่ต้องเร่งเสริม ได้แก่ Biotechnology ดิจิทัล AI ยานยนต์รูปแบบใหม่ เครื่องมือแพทย์ และอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ซึ่งต้องมี Supply Chain ใหม่รองรับ เพื่อให้ไทยไม่ได้เป็นเพียงฐานผลิต แต่สร้างมูลค่าเพิ่มในประเทศได้มากขึ้น

ทั้งนี้ ที่ประชุมยังหารือเรื่องการปรับดัชนีอุตสาหกรรม ให้สะท้อนสถานการณ์จริง โดยมอบให้ TDRI ช่วยดูตัวเลข โดยเฉพาะอัตราการใช้กำลังการผลิตที่อาจยังรวมอุตสาหกรรมเก่าที่เสื่อมถอย แต่ยังไม่รวมอุตสาหกรรมใหม่ที่เติบโตเร็ว

นายวรวิธ กล่าวว่า ตัวอย่างชัดเจนคือ Semiconductor และ Photonic โดยเฉพาะอุปกรณ์ Switch และ Transceiver แบบ Optical ที่เติบโตตามกระแส Data Center ทั่วโลก ผู้ประกอบการไทยบางรายมียอดขายเพิ่มขึ้นเท่าตัวต่อเนื่อง 2 ปี หากปรับฐานดัชนี MPI จากปี 2564 เป็นปี 2567 จะสะท้อนศักยภาพอุตสาหกรรมใหม่ได้แม่นยำขึ้น

ทั้งนี้ ที่ประชุมยังหารือเรื่องการปรับดัชนีอุตสาหกรรม ให้สะท้อนสถานการณ์จริง โดยมอบให้ TDRI ช่วยดูตัวเลข โดยเฉพาะอัตราการใช้กำลังการผลิตที่อาจยังรวมอุตสาหกรรมเก่าที่เสื่อมถอย แต่ยังไม่รวมอุตสาหกรรมใหม่ที่เติบโตเร็ว

นางสุภาณี กล่าวว่า กอช. หยุดประชุมมานาน จึงมี ร่างกฎหมาย 5-6 ฉบับต้องกลับมาทบทวน ทั้งกฎหมายโรงงาน กฎหมายกากอุตสาหกรรม กฎหมายปาล์มน้ำมัน และกฎเกณฑ์ใหม่ที่เกี่ยวข้อง ต้องดูให้รอบด้านก่อนเสนอ ครม. เพื่อให้ครอบคลุมโลกปัจจุบันและอนาคตต่อข้อถกมาตรการการค้าสหรัฐฯ นางสาวสุภาณี กล่าวว่า ภายใต้มาตรา 301 และ 232 มีสินค้าประมาณ 72% ได้รับยกเว้นภาษีแล้ว เหลือ 28% ที่ยังต้องเจรจาต่อ โดยช่วงปลายเดือน ส.ค. นี้ จะเดินทางไปเจรจาประเด็นภาษีกับสหรัฐฯ เพื่อรักษาผลประโยชน์ทางการค้าของไทยให้มากที่สุด

อย่างไรก็ตาม กรอบเจรจากับสหรัฐฯ ไทยยังคงยึดเรื่องการค้าเป็นหลัก ไม่ได้นำประเด็นทางทหารไปแลกผลประโยชน์ทางภาษี แต่จะใช้ข้อมูลการค้า การลงทุน และความเชื่อมโยงห่วงโซ่การผลิต เพื่อชี้ให้เห็นประโยชน์ร่วมของทั้ง 2 ประเทศ นางสาวสุภาณี กล่าวว่า เอกชนไทยลงทุนในสหรัฐฯ แล้วเกือบ 20,000 ล้านดอลลาร์ และมีแผนลงทุนเพิ่มกว่า 5,000 ล้านดอลลาร์ ขณะเดียวกันส่วนหนึ่งของดุลการค้าไทยมาจากบริษัทสหรัฐฯ ที่ลงทุนในไทย จึงต้องมองทั้งการค้าและการลงทุนร่วมกัน

“รวอ.วราวุธ” มอบนโยบาย

สศอ. ยกระดับคลังสมองอุตสาหกรรมไทย

ข้อมูลแม่นยำ ทันสมัย พร้อมขับเคลื่อนประเทศสู่เศรษฐกิจยุคใหม่

วันที่ 5 สิงหาคม 2569 นายวราวุธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม พร้อม นายทัตพงศ์ สะสมทรัพย์ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงอุตสาหกรรม นายกนก วงษ์ตระหง่าน ที่ปรึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม นางอัมภาพร ไกรพานนท์ ที่ปรึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม นายภาสกร ชัยรัตน์ รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม นายเดชา จาตุธนानันท์ หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงอุตสาหกรรม ตรวจเยี่ยมและมอบนโยบายแก่สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) โดยมี นายศุภกิจ บุญศิริ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม นางสาวณิรดา วิสุทธิชาติธาดา รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ สศอ. ร่วมให้การต้อนรับ ณ ห้องประชุม 601 ชั้น 6 สศอ.

อุตสาหกรรม การขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเชิงพื้นที่ การปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบ การมุ่งสู่ Green Productivity และลดก๊าซเรือนกระจก การพัฒนาอุตสาหกรรมสังคมสูงวัย ตลอดจน การกำหนดมาตรการความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

โดยที่ผ่านมา สศอ. ได้จัดทำแผนพัฒนา อุตสาหกรรม S-Curve ผ่านความเห็นชอบจาก คณะรัฐมนตรี (ครม.) แล้ว และอยู่ระหว่าง ขับเคลื่อนจำนวน 5 แผนรายสาขา ได้แก่

1. มาตรการสนับสนุนการผลิตรถยนต์ สมัยใหม่และมาตรการรักษาฐานการผลิต และเปลี่ยนผ่านไปสู่ยานยนต์ที่ขับเคลื่อนด้วย มอเตอร์ไฟฟ้า (xEV)

2. มาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพของไทย
3. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ
4. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูป อาหาร
5. มาตรการพัฒนาอุตสาหกรรมหุ่นยนต์และระบบ อัตโนมัติ

ทั้งนี้ แผนฯ ทั้ง 5 สาขา จะมีระยะเวลาดำเนินการสิ้นสุด ในปี 2570 จึงได้มอบหมาย สศอ. เร่งพิจารณาทบทวนและจัดทำ แผนฉบับใหม่เพื่อเสนอต่อ ครม. ต่อไป

นายวราวุธ กล่าวว่า สศอ. เป็นเสมือน “คลังสมอง” (Think Tank) และ “ผู้ขับเคลื่อนนโยบาย” (Policy Driver) ด้านอุตสาหกรรมของประเทศ มีบทบาทสำคัญในการจัดทำ ข้อมูลเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเพื่อใช้สนับสนุนการกำหนดนโยบาย โดยข้อมูลที่จัดทำต้องมีความถูกต้อง ทันสมัย เข้าใจง่าย และ น่าสนใจ เพื่อให้เกิดการนำไปใช้อย่างแพร่หลาย ทั้งข้อมูลด้าน เศรษฐกิจ การค้าระหว่างประเทศ กฎกติกา การพัฒนาอุตสาหกรรม และการเปลี่ยนผ่านด้านพลังงาน (Energy Transition)

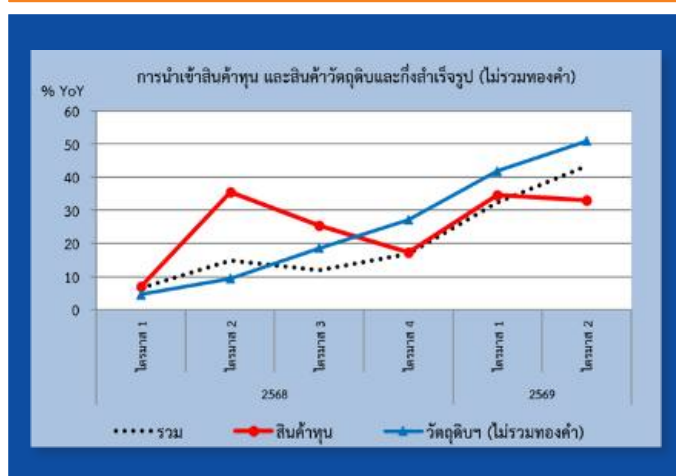
ขณะเดียวกัน สศอ. ได้ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย ONE MIND ทั้ง 4 เสาหลัก อาทิ การรับฟังความคิดเห็นในการจัดทำ ยุทธศาสตร์พัฒนาอุตสาหกรรม การรายงานภาวะเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การวิเคราะห์ คาดการณ์ และเตือนภัยเศรษฐกิจ

การส่งออก – นำเข้า สินค้าอุตสาหกรรมไทย ไตรมาส 2 ปี 2569

ไตรมาส 2 ปี 2569 การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (ไม่รวมทองคำ) ขยายตัวร้อยละ 23.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยสินค้าสำคัญที่ขยายตัว อาทิ เครื่องคอมพิวเตอร์อุปกรณ์และส่วนประกอบ, เครื่องใช้ไฟฟ้าประเภทหม้ออบตอดเตอรี, เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ในส่วนตลาดส่งออกสำคัญของไทยส่วนใหญ่ขยายตัว เช่น สหรัฐอเมริกา อาเซียน (5) สหภาพยุโรป (27) ญี่ปุ่น จีน CLMV ออสเตรเลีย และอินเดีย ในขณะที่ตลาดส่งออกไปตะวันออกกลาง (15) หดตัว

หมายเหตุ : อาเซียน (5) ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และบรูไน CLMV ได้แก่ กัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม

ไตรมาส 2 ปี 2569 การนำเข้าสินค้า ขยายตัวร้อยละ 43.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และขยายตัวจากไตรมาสที่ผ่านมา ร้อยละ 16.3 ทั้งนี้ หมวดสินค้าที่มีการขยายตัวในไตรมาสที่ 2 ได้แก่ สินค้าเชื้อเพลิง ขยายตัวร้อยละ 87.3 สินค้าทุน ขยายตัวร้อยละ 33.0 จากเครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ สินค้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป (ไม่รวมทองคำ) ขยายตัวร้อยละ 50.9 จากอุปกรณ์ส่วนประกอบ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สินค้าอุปโภคบริโภค ขยายตัว ร้อยละ 11.7 ยานพาหนะและอุปกรณ์การขนส่ง ขยายตัวร้อยละ 22.6 จากรถยนต์โดยสารและรถบรรทุก ประเภทยานยนต์ไฟฟ้า

สินค้า	2567				2568				2569	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรม (ไม่รวมทองคำ)	-0.3%	4.0%	5.6%	10.1%	16.8%	16.8%	14.6%	17.0%	19.2%	23.1%
นำเข้าสินค้าทุน	15.5%	1.8%	12.0%	17.5%	7.0%	35.5%	25.5%	17.3%	34.6%	33.0%
นำเข้าวัตถุดิบและกึ่งสำเร็จรูป (ไม่รวมทองคำ)	0.33%	3.1%	12.9%	9.0%	4.61%	9.4%	18.6%	27.1%	41.89%	50.9%

สินค้าอุตสาหกรรม 3 อันดับแรกในตลาดส่งออกสำคัญของไทย ไตรมาส 2 ปี 2569

 - เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ (+157.4%) - เครื่องปรับอากาศ และส่วนประกอบ (+9.2%) - ผลิตภัณฑ์ยาง (+19.9%)	 - เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ (+43.2%) - ผลิตภัณฑ์ยาง (+47.5%) - เครื่องปรับอากาศ และส่วนประกอบ (+19.3%)	 - เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ (+78.8%) - หม้ออบตอดเตอรี (+558.8%) - เครื่องจักรกลและ ส่วนประกอบ (+48.9%)	 - ยานยนต์ (+53.8%) - เครื่องตัดต่อและ ป้องกันวงจรไฟฟ้า (+68.8%) - เม็ดพลาสติก (+51.6%)	 - ทองแดง (+82.3%) - สายไฟฟ้า สายเคเบิล (+195.9%) - เคมีภัณฑ์ (+38.5%)
---	---	---	--	---

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ ประมวลผลโดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

ดัชนีชี้นำเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไทยรายไตรมาส : EWS_IE

หลักการพิจารณาสัญญาณการขึ้นเตือนภัย

ระบบเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไทย (EWS_IE) ดำเนินการโดยใช้ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) ซึ่งจัดทำโดย สศอ. เปรียบเทียบกับตัวแปรชี้นำเศรษฐกิจล่วงหน้า (Leading indicators) เพื่อวัดค่าความผิดปกติที่มีผลต่อภาคอุตสาหกรรม ทั้งนี้กำหนดใช้สัญญาณมาตรฐานวัดเป็นเครื่องมือชี้ว่าการเตือนภัยล่วงหน้า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ค่าดัชนี มากกว่า 1.0 ปกติสีเขียว, มากกว่า 0.0 ถึง 1.0 ปกติเบื้องต้นสีเขียวอ่อน, น้อยกว่า 0.0 ถึง -1.0 เผื่อระวังสีแดง, น้อยกว่า -1.0 ถึง -2.0 ไม่ปกติเบื้องต้นสีแดงอ่อน และน้อยกว่า -2.0 ขึ้นไป ไม่ปกติระยะรุนแรงสีแดง

ดัชนีการเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไทย (EWS_IE) ไตรมาส 3 ปี 2569 และคาดการณ์ไตรมาส 4 ปี 2569

ไตรมาส 3 ปี 69 ค่าดัชนีฯ ส่งสัญญาณปกติเบื้องต้น ภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมไทยได้รับแรงสนับสนุนจากการลงทุนภาคเอกชนและการส่งออกที่ขยายตัว รวมถึงมาตรการภาครัฐที่ช่วยกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศโดยเฉพาะโครงการไทยช่วยไทย พลัส อย่างไรก็ตาม ยังต้องเฝ้าระวังความเสี่ยงจากปัจจัยต่างประเทศ โดยเฉพาะความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตและการขนส่งของไทย

คาดการณ์ไตรมาส 4 ปี 69 ค่าดัชนีฯ ส่งสัญญาณปกติเบื้องต้น คาดว่ายังมีแรงสนับสนุนจากการส่งออกและการลงทุน โดยเฉพาะสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ตามความต้องการด้าน AI และ Data Center รวมถึงมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ อย่างไรก็ตาม ยังต้องเฝ้าระวังกำลังซื้อในประเทศที่เปราะบาง ผลกระทบจากอุทกภัยในหลายพื้นที่ของประเทศ ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ที่มีผลต่อต้นทุนพลังงานและค่าขนส่ง รวมถึงความไม่แน่นอนของมาตรการทางการค้า ซึ่งอาจกดดันการผลิตและการส่งออกในช่วงปลายปี

รายการ	ปี พ.ศ. 2568												ปี พ.ศ. 2569											
	ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4*		
Early Warning Indus.	-0.01	-0.09	0.02	-0.08	-0.02	-0.02	-0.18	-0.24	-0.22	-0.11	-0.45	-0.38	-0.14	0.29	-0.05	-0.11	-0.01	-0.01	0.08	0.07	0.19	0.15	0.11	-0.07
	-0.03			-0.04			-0.21			-0.31			0.03			-0.04			0.11			0.06		

หมายเหตุ * คาดการณ์ล่วงหน้า

ที่มา รายงานการเตือนภัยเศรษฐกิจอุตสาหกรรมรายเดือน จาก <https://iiu.oie.go.th/>

ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI)

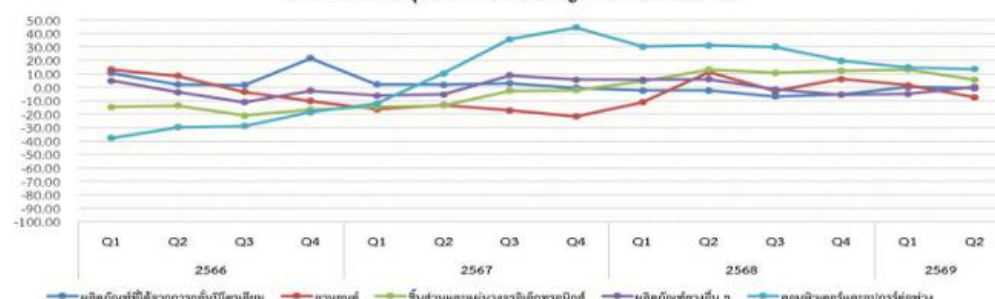
ไตรมาสที่ 2/2569 MPI ขยายตัวร้อยละ 2.06 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2568

อุตสาหกรรมที่ส่งผลให้ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมขยายตัว

จากไตรมาสเดียวกันของปี 2568 อาทิเช่น การผลิตอุปกรณ์สื่อสาร การผลิตคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์ต่อพ่วง การผลิตเคมีภัณฑ์ขั้นมูลฐาน การผลิตน้ำตาล การผลิตชิ้นส่วนและแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ และอาหารสัตว์สำเร็จรูป เป็นต้น

%YoY MPI รายสาขาอุตสาหกรรมที่สำคัญ ไตรมาส 2 ปี 2569

หมายเหตุ : มีการปรับปรุงดัชนีอุตสาหกรรมในประเด็นดังนี้ (1) เพิ่มผลิตภัณฑ์ (2) ปรับปรุงกรอบตัวอย่างข้อมูลโรงงาน และ (3) เพิ่มข้อมูลโรงงานที่มีการเปิดดำเนินการใหม่

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

MPI (%YoY)

2568	Jan	1.57
	Feb	-1.49
	Mar	3.23
	Q1	1.14
	Apr	5.18
	May	5.88
	Jun	4.52
	Q2	5.20
	Jul	0.53
	Aug	0.93
2569	Sep	6.38
	Q3	2.59
	Oct	5.87
	Nov	2.19
	Dec	8.58
	Q4	5.51
	Jan	6.43
	Feb	4.75
	Mar	5.83
	Q1	5.68
2569	Apr	3.49
	May	2.05
	Jun	0.73
	Q2	2.06